NALEŻYTOSC POCZTOWA OPŁACONA RY CZAŁTEM. WYDANIE R

Rok X. Kraków, niedziela 8 maja 1927 Nr. 118

NOWY DZIENNIK

…ji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7. …nu 279. — Konto czekowe P. K. O. w Krakowie 400.630. …ładem Spółki Wydawniczej „NOWY DZIENNIK".
…komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracji. …omunikaty przesłane redakcji nie będą uwzględnione, …ów redakcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada.
…ktor naczelny przyjmuje od godz. 12 do 1 w południe.

Cena numeru 20 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 5'00 kwart. Zł. 15'00
w Krakowie z odnoszen. do domu „ „ 5'20 „ „ 15'60
Na prowincji z przesyłką poczt. „ „ 5'60 „ „ 16'80
Zagranicą z przesyłką pocztową „ „ 9'00 „ „ 27'00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0'15, wiersz milimetr. 1-szp. Zł. 0'20, nadesłane Zł. 0'60, wiersz milim. 1-szp. w tekście Zł. 0'85, wiersz milim. 1-szp. na 1-ej stronie Zł. 1'—, gratulacje Zł. 10, inseraty zamiejscowe o 50%, zagranicz. o 100% droższe.

Rewizjoniści... nad Sprewą

Kraków, 7 maja.

(b.) Czytelnik żydowski łączy zazwyczaj pojęcie „rewizjonizmu" z programem sjonistycznym Żabotyńskiego. Ale tym razem nie idzie o rewizjonizm Żabotyńskiego, tylko o sprawę o znaczeniu ogólniejszem, o sprawę europejską, o sprawę zagrażającą w swoich ostatecznych konsekwencjach pokojowi światowemu. Idzie o „rewizjonizm" szowinistów niemieckich, których oficjalny przedstawiciel w rządzie Rzeszy, wicekanclerz i minister sprawiedliwości p. Hergt, palnął sobie znowu przed kilku dniami — w Bytomiu — szabelkową mówkę. Pisaliśmy już wczoraj i przytoczyliśmy zarazem głosy prasy polskiej w odpowiedzi na prowokację nacjonalistyczną z tamtej strony frontu. Nie były one spokojne, trzeźwe i zrównoważone. Zalatywały tym samym duchem, którym przesiąknięty był apel Hergta: „Wir reiten gen Ostland!" Szowinizm odpowiedział na szowinizm. Ale przyznać trzeba, że nasi, polscy szowiniści zostali istotnie sprowokowani, i że, objektywnie rzecz biorąc, stanowisko niemieckie zaczyna naprawdę przybierać formy, które nie tylko szowinistę polskiego, ale każdego obywatela Rzeczypospolitej zmuszają do stanowczego protestu.

Czegóż chciał p. Hergt w Bytomiu? Chciał — i chce — a z nim razem chcą tego wszyscy szowiniści niemieccy — a poniekąd i nietylko szowiniści — rewizji wschodnich granic niemieckich. Są one, zdaniem niemiecko-narodowych — a więc jednej z dzisiejszych partyj rządowych — niemożliwe i nie do utrzymania. Niemiecko-narodowi nie chcą Locarna na Wschodzie, nie chcą słyszeć o gwarancji obecnej granicy. Jednem słowem: chcą rewizji Traktatu wersalskiego.

Rzeczą jest jasną i samo przez się zrozumiałą, że stanowisko Polski jest w tej sprawie niezmienne. Pomijając prestiż mocarstwowy Rzeczypospolitej, wskazywano już niejednokrotnie na to, że wszystkie zarzuty niemieckie przeciw obecnej konfiguracji granic na ich Wschodzie a naszym Zachodzie nie wytrzymują objektywnej krytyki. Korytarz jest, zapewne, czemś nie wygodnem, ale takich „niewygód" istnieje na świecie parę, a świat się jakoś od tego nie zawalił. Gdyby zniesiono korytarz polski, musianoby stworzyć niemiecki — a więc nie zmienionoby istoty rzeczy. Pomorze jest etnicznie polskie. Polska musi mieć dostęp do morza. Żaden więc moment rzeczowy nie przemawia za zmianą granicy. Takie jest też stanowisko opinji politycznej w Anglji (o sujuszniczej Francji nie mówimy). W tej sytuacji każde faktyczne naruszenie granicy musiałoby wywołać wojnę polsko-niemiecką, czyli — europejską.

Tu powstaje jednak pytanie inne, i to o zasadniczej doniosłości. Znamy zdanie Hergta. Lecz co na to niemiecka partja ludowa i centrum — dwa dalsze stronnictwa rządowe? Co na to Stresemann, minister spraw zagranicznych Rzeszy?

Sytuacja w tym względzie nie jest całkiem jasna. Jest wprawdzie faktem, że napięcie między Stresemanem a niemiecko-narodowymi staje się coraz większe i że niemiecko-narodowi dążą w ostatnich dniach już wprost otwarcie do obalenia Stresemanna. Jest dalej faktem, że jednym z punktów tarcia między Stresemannem a szowinistami jest właśnie sprawa traktatu handlowego z Polską, mianowicie o tyle, że Stresemann jest za zawarciem traktatu, a niemiecko-narodowi, uwzględniając jedynie interes agrarjuszy, sabotują traktat we wszelki możliwy sposób. To wszystko jest więc, powiadamy, faktem, atoli z drugiej strony w kwestji granicy niemiecko-polskiej, całkiem jasnych i niedwuznacznych słów demokracja niemiecka — nie wypowiada. Wprost przeciwnie, i ona jest za rewizją, tylko rewizją pokojową, rewizją w duchu art. 19 paktu Ligi Narodów. Różnica między Hergtem a Stresemannem jest więc ta, że Hergt pragnie jak najrychlej „reiten gen Ostland", a Stresemann nie śpieszy się i nie chce... reiten (chyba tylko na artykułach Paktu). Dzisiejszy rząd niemiecki został podobno nawet utworzony m. in. na podstawie porozumienia stronnictw co do rewizji granicy niemieckiej na Zachodzie, z czego wynikałoby, że nietylko prawica stanęła na tej platformie!

W obecnej chwili wre gorąca walka w łonie niemieckich stronnictw rządowych. We wtorek rozpoczyna sejm Rzeszy obrady. Gabinet obraduje zapewne już dzisiaj. Głowa Stresemanna chwieje się dość poważnie. Zobaczymy, czy Stresemann zdobędzie się na odwagę i zdezawuuje bytomską mowę Hergta. W każdym razie uważamy, że uderzanie w szablę w Polsce nie jest najlepszą odpowiedzią na „rewizjonizm" niemiecki. Za nami jest Traktat wersalski, opinja polityczna świata i słuszność. To wystarcza. Wymachiwanie szabelką może nam tylko szkodzić. Wystarcza, że się szablę ma. Nie trzeba nią wymachiwać i robić z niej jedyne palladium całości i siły państwa. Tem ona nie jest.

Dwa napady bandyckie pod Jerozolimą

Londyn, 6 5. PAT. Dzienniki donoszą, że na 20 mil na północ od Jerozolimy zatrzymali bandyci wóz, w którym znajdował się anglikański biskup w towarzystwie kobiety. Bandyci obrabowali ich z pieniędzy i kosztowności. Zatrzymali oni również drugi wóz z turystami, przyczem zastrzelili jednego turystę, drugiego zaś ranili.

Izba gmin uchwala w II. czytaniu ustawę antystrajkową

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Londyn, 6 5. (L) Izba gmin przyjęła w drugiem czytaniu w głosowaniu przez podniesienie rąk bill o Trade Unionach. Wniosek Labour Party o nieprzyjęcie billu został odrzucony 388 głosami przeciwko 171.

———

Konsul niemiecki opuścił Kłajpedę

Incydent z gubernatorem Kłajpedy

Berlin, 6 5. PAT. Wedle doniesień Telegraphen Union, dzienniki niemieckie w Kłajpedzie które zamieściły wiadomość o zajściu między gubernatorem okręgu kłajpedzkiego a tamtejszym generalnym konsulem niemieckim dr Muora, zostały skonfiskowane. Konfiskacie uległo również jedno z niemieckich pism ilustrowanych. Niemiecki konsul generalny dr Mudra opuścił wczoraj Kłajpedę i wyjechał do Berlina.

Napad bandy komitadzich na terytorjum greckie

Ateny. 6. 5. PAT. Banda komitadżi bułgarskich przekroczyła granicę grecką Tracji wschodniej, zamierzając zniszczyć tor kolejowy. Żołnierze greccy dali strzały do komitadżi, zabijając i raniąc kilku z nich. Na miejsce wypadku wysłana została dywizja wojsk greckich.

———

Walka w Marokku

Madryt. 6. 5. PAT. Według wiadomości z Marokka, oddziały hiszpańskie zadały ciężkie porażki powstańcom szczepu Tagsut, przenosząc następnie swą akcję w kierunku zachodnim. Naogół sytuacja polityczna w Marokku polepsza się stale z uwagi na to, iż zdołano tam wprowadzić rozłam wśród szczepów. Przywódca powstańców Hamed Bakhar stracił całkowicie swój autorytet.

Głodówka więźniów rosyjskich w Pekinie

Pekin, 6 5 PAT. Chińskie władze policyjne donoszą, że rosyjscy więźniowie na znak protestu rozpoczęli strajk głodowy.

Czang Tso Lin nie zważa na pogróżki Moskwy

Londyn, 6 .5 PAT. „Daily Mail" donosi z Pekinu, że główna kwatera Czang Tso Lina oświadcza, że proces przeciwko p. Borodin i innym Rosjanom będzie przeprowadzony pomimo pogróżek Moskwy.

W rocznicę przewrotu majowego

Okólnik min. spraw wewnętrznych.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 6 5, Sin. W dniu wczorajszym wystosował minister spraw wewn. generał Sławoj-Składkowski do wszystkich wojewodów następujący okólnik:

Minął rok od wypadków majowych. W ciągu tego czasu zatarły się różnice i wyrównały się przeciwieństwa, które istniały przed rokiem. Społeczeństwo polskie odwraca się od swarów partyjnych w owym czasie tak jeszcze żywych i namiętnych, i poczęło zwracać swą uwagę na zadania istotne. Na wspomnienie wypadków majowych myśl zwraca się ku tym krwawym ofiarom, które zostały złożone przed rokiem. Pan Wojewoda zechce zwrócić się do władz kościelnych z inicjatywą odprawienia 13 maja nabożeństw żałobnych za spokój wszystkich poległych w zeszłorocznych wypadkach majowych. Niech te nabożeństwa będą wyrazem czci i pamięci dla tych, którzy w dobrej wierze życie oddali. Równocześnie odprawienie modłów za wszystkie ofiary niech będzie symbolem przebrzmiałych już w Polsce swarów.

Zw. Ludowo-Narodowy domaga się zwołania Sejmu

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 6 5. Sin. Dziś odbył zarząd klubu parlamentarnego ZLN kilkugodzinne posiedzenie. Tematem obrad prócz spraw bieżących była sprawa przyspieszenia nadzwyczajnej sesji sejmowej, oraz sprawa zmiany ordynacji wyborczej do izb ustawodawczych. Uchwalono zwrócić się do prezydenta Rzeczypospolitej o zwołanie nadzwyczajnej sesji sejmowej na mocy art. 25 konstytucji i w tym celu porozumieć się z przedstawicielami klubów sejmowych prawicy.

Przed ostateczną decyzją w sprawie pożyczki

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 6 5. Sin. Jak już donosiliśmy, dzisiejsze posiedzenie rady ministrów będzie poświęcone specjalnie sprawom pożyczki, która została już jednomyślnie rozstrzygnięta w kierunku pozytywnym przez wszystkich ministrów. Przypuszczać należy, że w dniach najbliższych wyjedzie do Paryża z ramienia rządu celem podpisania pożyczki minister skarbu Czechowicz oraz wiceprezes Banku Polskiego Młynarski.

Dalszy wzrost zapasu walut w Banku Polskim

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 6 5. Sin. Bilans Banku Polskiego z dniem 30. kwietnia wykazuje w dalszym ciągu wzrost zapasów kruszcu. Wzrósł on o 2 miljony 700 tysięcy złotych w złocie i osiągnął 157 miljonów 600 tysięcy złotych w złocie. Zapas walut obcych zwiększył się również a mianowicie o 700 tysięcy złotych w złocie i wynosi obecnie 237 miljonów 400 tysięcy złotych. Łączna suma zapasu kruszców i walut wynosi zatem 380 miljonów złotych w złocie, czyli 73 miljony dolarów.

Będziemy chodzili po wodzie jak po ziemi

Sensacyjny wynalazek, dokonany w Polsce.

Telefonem od naszego korespondenta.

Warszawa. Sin. PAP donosi: P. Swiderski dokonał sensacyjnego wynalazku, który bez pomocy jakichkolwiek dotychczas znanych środków lokomocji wodnej, daje możność przebywania wszelkich wód, dosłownie pozwala chodzić po wodzie, przyczem ani bystrość prądu, ani głębokość nie stanowią żadnej przeszkody. Pomysłowy ten „wodołaz" nazwany przez wynalazcę K.S.I. daje gwarancję zupełnego bezpieczeństwa, chroni przed zamoczeniem się, pozwala posuwać się w każdym kierunku, waży niespełna 2 kg. i może pomieścić się w kieszeniach palta. Aparat ten demonstrowany był na Wiśle 6 kwietnia w przystani wojskowego klubu wioślarskiego. Został on wtedy uznany za przyrząd zapewniający zupełne bezpieczeństwo przy przebywaniu wszelkich wód. 15-go maja odbędzie się publiczny pokaz tego aparatu. Wynalazek ten wkrótce ukaże się w sprzedaży.

Wyrok w procesie przeciwko mordercom prezydenta Łodzi

Walaszczyk skazany na śmierć przez rozstrzelanie. — Sprawa Rydzewskiego przekazana zwyczajnemu trybunałowi.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Łódź. 6. 5. (t) W dalszym ciągu przesłuchiwania świadków zeznawał sędzia Taubenschlag, który obciąża oskarżonego Rydzewskiego i wskazuje na pewne momenty śledztwa. Gdy Rydzewski zapytał go, co teraz będzie, świadek odpowiedział: skieruję sprawę waszą do sądu doraźnego. Wówczas Rydzewski zawołał: Za co? Czy za to, że go trzymałem w ręce? Teraz ja przedstawię świadków, że byłem na robocie.

Następnie zeznawał wiceprezydent miasta Łodzi, Wojewódzki, który udzielił wyjaśnień o organizacji władz miejskich. Następny świadek — wiceprezydent miasta Groszkowski, ten, u którego oskarżony Walaszczyk był kilkakrotnie w sprawie pracy, oświadcza, że nie przypomina sobie rozmowy z Walaszczykiem.

Z wielkiem napięciem wysłuchano zeznań następnego świadka księdza **Lisa**, do którego Walaszczyk przybył natychmiast po zabójstwie, ażeby się wyspowiadać Ksiądz Lis stwierdza, że w pierwszej chwili Walaszczyk robił na nim wrażenie pijanego. Mówił głosem przerywanym i bełkotliwym. Ksiądz Lis podkreśla, że Walaszczyk zrobił na nim wrażenie człowieka, będącego w stanie podniecenia i napięcia nerwów. W dalszym ciągu przesłuchano wielu świadków, robotników, kolegów Rydzewskiego, którzy próbowali stwierdzić, że Rydzewski w owym dniu i o tej porze razem z nimi pracował. W zeznaniach swoich jednak świadkowie ci plątają się.

Następnie biegli — lekarze, dr. Hurwic i dr. Frenkiel, przedkładają orzeczenie ekspertyzy lekarskiej, stwierdzające u oskarżonego Walaszczyka przewrażliwienie układu nerwowego i ataki histeryczne. Charakter drażliwy, przechodzący w gniew. Zabójstwo charakteryzuje dr. Frenkiel, jako dokonane pod wpływem silnego afektu, ale czy oskarżony działał w stanie afektu patologicznego (co dla sądu doraźnego ma wielkie znaczenie), tego lekarze bez dłuższej obserwacji całkiem kategorycznie nie mogą stwierdzić.

W drugim dniu rozprawy wygłosił dłuższe przemówienie prokurator **Krychowski**, który podkreślił przyznanie się Walaszczyka do popełnionej zbrodni. Następnie omawiając zeznania świadków, stwierdzających alibi Rydzewskiego, prokurator oświadcza, że zeznaniom tym nie wierzy. Oświadcza, **że byli oni w zmowie**, co obniża wartość ich zeznań. **Walaszczyka nazywa prokurator awanturnikiem, człowiekiem bez sumienia, który w ohydny sposób zniszczył życie ludzkie.**

Następnie zabrał głos obrońca **Walaszczyka, adwokat Menasse, który polemizuje z prokuratorem i stara się głównie wykazać, że sprawa Walaszczyka powinna być oddana do sądu zwykłego. Gmina miejska jest wprawdzie instytucją prawno-publiczną, ale gmina, podejmując roboty publiczne staje się instytucją prawno-prywatną. Następnie rozprawia się adwokat Menasse z ekspertami, których orzeczenie mogłoby być miarodajne, gdyby badali oskarżonych przez dłuższy czas. Wobec tego, że ekspertyza jest wątpliwa, należy w tym wypadku wykorzystać to na korzyść oskarżonego. Następnie adwokat Menasse omówił podłoże całej sprawy i kończy słowami: Prezydent był sędzią i jako sędzia siedział w tej sali, w sali, w której obecnie się znajdujemy. Oby sąd sobie przypomniał, że ś. p. Cynarski był przeciwnikiem kary śmierci!**

Następnie przemawiał obrońca Rydzewskiego, adwokat Schweizer, który zaznacza, że cała sprawa okryta jest wielką tajemnicą. Nie zostały wy-

kazane motywy, dla którychby Rydzewski miał brać udział w zamordowaniu prezydenta. Adwokat Schweizer twierdzi, że Walaszczyk kłamie, zrzucając część odpowiedzialności na Rydzewskiego i prosi o uwolnienie tego ostatniego.

Po replice prokuratora zabiera głos do ostatniego słowa osk. Rydzewski, który jeszcze raz stwierdza, że jest niewinny. Wskazując na urzędników z urzędu śledczego, powiada: Przyznałem się w śledztwie, bo mnie oni zmusili.

Po krótkiej naradzie przewodniczący trybunału Witkowski ogłasza wyrok, **mocą którego sąd doraźny skazał Walaszczyka na rozstrzelanie a sprawę Rydzewskiego skierował na drogę postępowania zwykłego.**

Obrońca skazanego adwokat Menasse wniósł na ręce prezydenta Rzeczypospolitej prośbę o ułaskawienie.

Oskarżony Walaszczyk przyjął wyrok spokojnie Znajdujące się wśród publiczności żona i matka jego zemdlały. Wyrok wywarł olbrzymie wrażenie w całem mieście. Tłumy publiczności długo zalegały ulice przed sądem.

Zachwiane stanowisko posła niemieckiego w Warszawie

Berlin, 6 5. PAT. „Vossische Zeitung" w korespondencji z Warszawy utrzymuje, że skutkiem przemówienia ministra Hergta w Bytomiu stanowisko posła Rauschera jest poważnie zachwiane.

Dymisja wojewody poznańskiego nie została przyjęta

Warszawa. 6. 5. Sin. Jak się dowiadujemy, rząd nie przyjął dymisji wojewody poznańskiego Bnińskiego.

W kalejdoskopie prasy

Rezultat konferencji rozbrojeniowej. — Jeżeli nie mamy przeżyć nowej katastrofy... — Współzawodnictwo, czy współdziałanie? — Kwestja waloryzacji zobowiązań w złotych.

Genewski korespondent **„Epoki"** daje następujący bilans konferencji rozbrojeniowej:

Rezultat konferencji rozbrojeniowej streszcza się w paru zdaniach. Przerobiono projekt konwencji rozbrojeniowej w pierwszem czytaniu a właściwie przepędzono go z szybkością rekordową, aby w końcu dojść do przekonania, że w najistotniejszych punktach nie zostało osiągnięte porozumienie i że różnice zdań dzieli częstokroć przepaść. Nawet przy punktach, co do których rzekomo ustalono jeden wspólny tekst, zgłoszone zostało tyle zastrzeżeń i rezerw na przyszłość, że ta problematyczna zgoda w praktyce stoi pod znakiem zapytania.

...A jednak mimo wszystko zakończenie prac konferencji przyjęto naogół z ulgą.

Sprawiała ona dziwne wrażenie słabości wobec nierozwiązalnego problemu, który jednak domaga się coraz głośniej, coraz natarczywiej zajęcia się nim, jeżeli ludzkość nie ma przeżyć katastrofy.

W **„Kurjerze Warszawskim"** znajdujemy bardzo rozsądne uwagi na temat „Współzawodnictwo, czy współdziałanie?"

Współzawodnictwo czy współdziałanie? To proszczone pytanie ciąży nietylko nad rozpoczętemi obradami ekonomicznemi w Genewie, lecz nad całą kulą ziemską, nad całem życiem współczesnem.

Życie nasze rozwijało się dotąd pod hasłem współzawodnictwa:

Współzawodnictwo to, zarówno w dziedzinie politycznej, jak i w dziedzinie gospodarczej, polega przedewszystkiem na tem, że silniejszy nie pozwala rozwijać się słabszemu, że przeszkadza mu w zdobywaniu siły, że go przytłacza swoją przewagą militarną i swoją przewagą ekonomiczną, że stara się zachować dla siebie wszystkie wartości materjalne, a okruchy tylko ze swego stołu pozostawia dla innych.

Na tak pojmowanem i tak stosowanem współzawodnictwie wyrosły wszystkie imperjalizmy zaborcze i wszystkie systemy ekonomiczne, oparte na ekspansji, czyli na podboju obcych rynków.

Tak pojmowane współzawodnictwo doprowadziło także, bo musiało doprowadzić do wojny europejskiej i doprowadzi jeszcze do niejednej wojny, jeżeli nie przeciwstawi mu się w sposób zdecydowany zasada współdziałania.

Z zasadą współdziałania występuje właśnie konferencja gospodarcza w Genewie.

Jeżeli potrafi ona zdobyć dla niej realne podstawy w skłóconem z sobą życiu gospodarczem państw choćby tylko europejskich, to niewątpliwie przyczyni się tem w niemały sposób do utrwalenia pokoju na świecie, o ile bowiem współzawodnictwo oznacza wojnę, o tyle współdziałanie odbywać się może tylko w atmosferze pokoju, wzajemnego zaufania i dobrej w siebie wiary narodów.

P. W. J. Szatensztejn, radca prawny Min. Skarbu, zamieszcza w **„Czasie"** „refleksje prawno-walutowe" n.t. „Ustawowej stabilizacji złotego". Autor rozwija tezę, iż

brak nam jest podstaw prawnych i gospodarczych dla waloryzacji zobowiązań w złotych. Stan dzisiejszy — nominalistycznej spłaty tego rodzaju zobowiązań — nie wymaga reformy.

(b)

Rozmaitości

Operetkowy car rosyjski Cyryl I.

(-i) Dwóch jest pretendentów do tronu carskiego, a mianowicie wielki książę Mikołaj oraz wielki książę Cyryl. Monarchiści rosyjscy, przebywający na emigracji dzielą się też na „mikołajewców" i „cyrylistów". Obóz cyrylistów jest stosunkowo znacznie słabszy od obozu „mikołajewców". Cyryl nie cieszy się wogóle wielką popularnością wśród rosyjskich emigrantów. Nazywano go dotychczas „carem z Koburga", albowiem przebywał w Koburgu, pod czas gdy Mikołaj stale przebywał na francuskiej Rivierze.

Otóż operetkowy ten pretendent do tronu carskiego postanowił polepszyć swe szanse i dlatego zamianowawszy się sam carem Cyrylem I. zwinął swe lary i penaty w Koburgu i przeniósł się do Paryża. Cyrylowcy są ta zmianą pobytu swego cara wprost zachwyceni. Podawają sobie tajemnicze wiadomości, że zmiana ta pozostaje w związku z niesłychanie ważną kombinacją polityczną. Jak fantastyczną jest ta kombinacja, świadczy najlepiej rzekomy układ, zawarty między Rumunją a carem Cyrylem. Car zgodził się na aneksję Besarabji przez Rumunję, ale otrzymał od Rumunji przyrzeczenie, że z chwilą wstąpienia na tron, Rumunja zwróci dobrowolnie Rosji trzy dystrykty, a mianowicie Akerman, Bender i Ismail. Ba, generał Oberuczew miał otrzymać od rządu rumuńskiego zezwolenie do uformowania w tych trzech dystryktach carskiej armji. Rozumie się samo przez się, że w Rumunji o tych wszystkich kombinacjach niczego nie wiedzą. Nie przeszkadza to wcale cyrylowcom, którzy utworzyli nawet swój własny rząd, a mianowicie zamianowali Sazanowa ministrem spraw zagranicznych, Guczkowa ministrem handlu, a Kiereńskiego ministrem sprawiedliwości. Bo cyrylowcy chcą być demokratami i marzą o konstytucyjnej monarchji, bo to pytanie uważali wogóle za zbędne. Co prawda, nie pytali się, ani Kiereńskiego, ani Guczkowa, czy chcą przyjąć tekę ministra. Niech tylko car Cyryl I. wróci do Moskwy, a wówczas, zjawią się już ci ministrowie w Kremlu, by ofiarować Jego carskiej mości swoje usługi. Pocóż więc teraz się pytać.

Tak to się operetkowo bawi monarchistyczna emigracja rosyjska.

Samobójstwo wielkiego adwokata - z nudów

(—i) **Znany adwokat budapeszteński dr. Juljusz Hallas popełnił w tych dniach samobójstwo wśród niezmiernie ciekawych okoliczności. Dr. Halas był adwokatem arystokracji i bogatej burżuazji, miał nadzwyczajną więc praktykę i bardzo pokaźne dochody. Przed czteroma laty ożenił się z jedną z najpiękniejszych kobiet budapeszteńskich, a pożycie ich uważane było w Budapeszcie za bardzo szczęśliwe.** Niedawno wrócił ze swoją żoną z francuskiej Riwiery, i wówczas to zaczął się uskarżać na nudy, które odbierają mu ochotę do życia. Nie przywiązywano zbytniej uwagi do tych skarg, chociaż wiedziano, że Hallas ma zawsze przy sobie naładowany rewolwer. Nie zwracano też uwagi na ciągłe groźby Hallasa, które tenże popierał czynem, wyciągając rewolwer i grożąc, że się zastrzeli. Uważano to tylko za zwykły żart, albowiem nie przypuszczano, że ten zdrowy, na pozór zupełnie szczęśliwy człowiek naprawdę potrafi groźby swoje zrealizować.

Ale stało się inaczej. Przed kilku dniami zamknął się dr. Hallas ze swoją stenotypistką w biurze i dyktował jej zaległe czynności kancelaryjne. Wtem dr. Hallas wyciągnął rewolwer, a gdy stenotypistka się przestraszyła, oświadczył mecenas z uśmiechem: „Proszę się nie przerazić. Muszę się zastrzelić, gdy nadejdzie tragiczny moment, że dłużej nie potrafię wytrzymać tego głupiego życia". Ale Hallas dalej dyktował a stenotypistka uspokoiła się, myśląc, że jej szef znowu tylko żartuje. Wtem padł strzał a stenotypistka mogła tylko skonstatować śmierć swego szefa. Dr. Hallas zostawił list do policji, w którym podaje, że jedynym motywem jego samobójstwa są nudy. Życie dało mu wszystko, czego tylko człowiek życzyć sobie może. Nie spodziewa się więc niczego więcej od przyszłości i dlatego woli dobrowolnie odejść z tego świata.

Czy Chaplin wystąpi w londyńskiej operetce?

W Londynie panuje powszechne zainteresowanie, czy Charlie Chaplin przyjmie ofertę operetkowego teatru prowadzonego przez londyńskiego posła parlamentu pułkownika Harry Daya, który telegraficznie zwrócił się do Chaplina z prośbą o przyjęcie engagement na 20 tygodni za 800 funtów tygodniowo. Honorarjum to nie jest dla Chaplina wysokiem, albowiem na „Gorączce złota" zarobił Chaplin blisko 3 miljony dolarów. Ale dyrektor teatru obiecał Chaplinowi, że wszystkie sceny, w których wielki komik będzie występował, w zupełności będą mu odpowiadały.

W Londynie występuje już znana gwiazda filmowa Paulina Frederick jako artystka dramatyczna. Jeśli więc Charlie Chaplin przyjmie ofertę Daya, nie będzie odosobniony. Wróci zresztą do karjery, z której właściwie wyszedł, albowiem Charlie Chaplin rozpoczął w Londynie jako komik w skeczu „Mumming Birds". Skecz ten miał niebywałe wprost powodzenie, albowiem grany był przez 13 lat. Rozumie się, nie wyłącznie przez Chapilna, który deski teatru dawno był porzucił, ale przez licznych jego naśladowców. Ponieważ Chaplin w Ameryce z powodu swej afery rozwodowej miał dużo nieprzyjemności, więc spodziewają się, że przyjmie ofertę londyńskiego teatru.

Przyjazd sowietów do Genewy - końcem eksperymentu bolszewickiego?

Rosja na międzynarodowej konferencji gospodarczej. — Sensacyjny komentarz „Daily Ekspress"

Zjawienie się delegacji rosyjskiej na międzynarodowej konferencji gospodarczej wywołało bardzo ożywione komentarze w Europie. Zwłaszcza prasa angielska poświęca temu zjawisku wiele artykułów i korespondencyj. „Daily News", zwane organem Ligi narodów, uważają obecną konferencję za najważniejszą konferencję, jaką dotychczas zwołała Liga narodów. Nawet „Morningpost" pisze, że konferencja gospodarcza jest bardzo poważną próbą Ligi narodów, by spełnić właściwe swoje zadanie, a mianowicie usunąć wszystkie przyczyny, wywołujące zbrojenia mocarstw. „Morningpost" i „Times" zachowują jednak pewną rezerwę, przestrzegając przed zbytnim optymizmem co do wyników konferencji. Natomiast wprost sensacyjnie wystąpił „Daily Ekspress", która to gazeta dotychczas jaknajnamiętniej zwalczała sowiety. Zdaniem politycznego korespondenta tej gazety z Genewy, międzynarodowa konferencja gospodarcza w Genewie oznacza koniec największego i najtragiczniejszego socjalistycznego eksperymentu w historji ludzkości. Konferencja jako taka byłaby pozbawiona zupełnie znaczenia, gdyby nie Rosja, po raz pierwszy od czasu swej rewolucji oficjalnie nie zamanifestowała swej dążności do współpracy z resztą świata. Przed 10 laty socjaliści rosyjscy, kierując się teorją, że Rosja jest niezależną od całego świata, napewno nie szukaliby takiego kompromisu, dążąc do światowej rewolucji. Obecnie sowiety wysyłają swoich delegatów do Genewy, by nawiązać stosunki z Europą. Jest to chwila decydującego wprost znaczenia dla Anglji. Wewnętrzne stosunki Rosji nie obchodzą Anglji. Rosja bez Europy wytrzymać nie może. Cała Europa jest przeludniona i cierpi na hypertrofję przemysłu, tylko jedyna Rosja jest wolną od niej. Prócz imperjum angielskiego przedstawia Rosja dla przemysłu angielskiego olbrzymie możliwości ekspanzji, kolosalne zapotrzebowanie Rosji oznacza dla angielskich miast i angielskiego przemysłu 20 lat powszechnego dobrobytu. Francja i Niemcy zrozumiały to już dawniej, a teraz Anglja powinna zrozumieć znaczenie obecnej sytuacji. Rosja z Anglją muszą się pogodzić, a dotychczasowa taktyka prowadzona przez ekstremistów z obu stron szkodzi obopólnym interesom.

Ten komentarz organu, zwalczającego dotychczas Rosję sowiecką, jest niezmiernie charakterystyczny i zasługuje na bardzo baczną uwagę.

Tydzień Organizacji Sjońskiej

I. Wykaz miast, w których odbędą się podczas „Tygodnia Organizacyjnego" Zgromadzenia ludowe, kobiet, młodzieży, referaty, posiedzenia:

Brzozów — Dr. Wildfeuer,
Baligród — Feibusch,
Frysztak — M. Wiesenfeld,
Gorlice — Dr. Oberländer,
Jarosław — Dr. Feldschuh, M. Wiesenfeld,
Jasło — Dr. R. Feldschuh,
Jaworzno — L. Diller,
Kańczuga — Dr. A. Kleinmann,
Kolbuszowa — S. Seiden.
Krosno — Mgr. L. Salpeter,
Krzeszowice — Dr. M. Goldberg,
Leżajsk — Salomon Seelenfreund,
Limanowa — Dr. E. Tisch,
Mszana Dolna — Sz. Goldberg,
Pilzno — Dr. Schenkel,
Radymno — Dr. Druks,
Rzeszów — Dr. L. Oberländer.
Sędziszów — L. Chaim,
Stary Sącz — Dr. E. Tisch.
Sieniawa — Salomon Seelenfreund,
Strzyżów — Dr. R. Feldschuh,
Ulanów — Dr. Druks,
Wieliczka — Dr. I. Schwarzbart.

Daty poszczególnych zgromadzeń podamy w następnych komunikatach.

Miasta Okręgu bielskiego odwiedzone zostaną w „Tygodniu Organizacyjnym" przez delegatów Komitetu Okręgowego w Bielsku.

Dla miast Okręgu jarosławskiego zwołany zostaje zjazd delegatów w Jarosławiu na dzień 15 maja, ze współudziałem delegatów Centrali.

Z GIEŁDY

Giełda krakowska.

Kraków, 6. 5. Dla akcyj nastrój słabszy. Dolar utrzymany.

Akcje: Przemysłowy 0.29, Zarobkowy 21.75, Tohan 0.73, 0.74, Pharma 0.75, Zieleniewski 25, 25.10, Trzebinia 0.70, 0.72, Parowozy 0.91, Górka 49, 50.50, Siersza 6.60, 6.50, Niemojowski 0.75, Elektryczność 49, 50, Krakus 0.41, Chodorów 148, Chybie 7.65. 7.80, Piasecki 17.

Zebranie efektów przeszło pod znakiem tendencji chwiejnej. Kursa poszczególnych papierów uległy lekkiej zniżce, większość natomiast utrzymała się na ostatnim poziomie. Zainteresowanie silniejsze w dalszym ciągu Górką, Sierszą górniczą i Chodorowem, przy stosunkowo małej ilości towaru jako i Chybiem, którem dokonano znacznych obrotów. Reszta papierów na ogół bez zmiany. Ruch na ogół silniejszy. Pod koniec zebrania nastrój nieco się wzmocnił, mimo to kursa nie uległy zmianom większym.

Dla papierów niekotowanych sytuacja podobna. Jaworzno 25.15—25.25, Cegielski 43, Nobel 6.75—6.80 i Ćmielów 0.38, słabiej. Nafta Polska 0.60, Len 0.31—0.34, Nafta Krosno 0.15, Lokomotywy 2.15—2.20, Dolarówka 54—54.25 i poż. konwersyjna 0.68 i pół, utrzymane. Obroty na ogół słabsze, nastrój wyczekujący.

Na rynku walut i dewiz tendencja utrzymana bez zasadniczych zmian tak pod względem nastroju jako i zainteresowania. Podaż wystarczająca przy małych obrotach. W Krakowie gotówka 8.92 i pół do 8.93, czeki 8.94 i pół do 8.95, Warszawa gotówka 8.92 1/4—8.92 3/4, czeki 8.94, Lwów gotówka 8.92 i pół do 8.92 3/4, czeki 8.94 i pół do 8.95, aKtowice gotówka 8.93—8.93 i pół, czeki 8.94 i pół. Bank Polski bez zmiany. Płacił za gotówkę 8.89, za czeki 8.91.

Giełda płodów rolniczych w Krakowie z dnia 6 bm. Ceny za 100 kg — parytet Kraków. Pszenica czerw. i żółta kraj. dwor. 70/72 60·00—61·00, pszenica targowa 72/77 —·00——·00, żyto dworskie kraj. 64/65 50·50—54·50, żyto targowe 64/65 —·———·—, jęczmień do siewu —·00——·00, jęczmień na krupy 43·00—44·00, kukurudza luzem 35·00—36·00, kukurudza Cinquantine 37·00 — 38·00, siano słodkie 10·50 — 11·00, siano średnie 8·50— 9·50, słoma długa 5·50—6·00, słoma mierzwa luzem 4·00—4·50 ziemniaki stołowe 12·00—14·00, mąka pszenna okr. krak. wym. 45 proc. Nr. 95·00—96·00, mąka pszenna okr. krak. wym. 50 proc. 93·00—95·00, mąka pszenna okr. krak. wym. 70 proc. 76·00—78·00, mąka pszenna z młyn. kong. Nr. 0000 —·00——·00, mąka pszenna z młyn. kong. grysikowa —·00——·00, mąka żytnia okr. krak. wymiału 60 proc. 76·00—77.00 mąka żytnia okr. pozn. wymału 65 proc. 79·00—80·00 otręby żytnie 30·00— 31·00. otręby pszenne 30·00—31·00 pęcak zwyczajny 60 proc. 59·00—60·00. pęcak okrągły 63·00—64·00, siekanka jęczmienna 59·00—60·00. kasza jagiana krakowa —·00——·00, kasza jaglana zagraniczna 88·00—90·00. kasza tatar. cała 99·00—100·00. kasza tatar łamana 92·00—95·00, kasza tarnopolska 00·00—00·00 ryż Burma II. 86·00— 87·00.

Tendencja ogólna: Silna

Giełda poznańska

Poznań, dnia 6 b. m. (PAT) Żyto 51·— —52·—— Pszenica 57·50—60·50 — Jęczmień 40·50—42·50 — Jęczmień browarniany —·— —·— — Owies 42·— — 41·50 — Mąka żytnia 70% 72·50 —·— — Mąka żytnia 65% 75·— —·— — Mąka pszenna 65% 86·50—88·— — Ospa pszenna 32·50——·— — ospa żytnia 34·— —35·— — ziemniaki stołowe 9·50 10·50— ziemniaki gorzelniane 8·—,——— gorczyca —·00——.— Rzepka —·00— —·00 — Groch Wiktorja 75·——85.00 tendencja stała

Giełda warszawska

Warszawa 6 bm. (PAT.) **Giełda waluty.**
Dolary 8·92, sprz 8·94. kup. 8·90.
Holandja 358·—. sprz. 358·90, kup. 357·10.
Belgja 124·38, 124·65, 124·07.
Londyn 43·46 sprz. 43·57, kup. 43·35
N Jork 8·93. sprz. 8·95. kup. 8·91.
Paryż 35·07. sprz. 35·16. kup. 34·99.
Praga 26·50 sprz. 26·56 kup. 26·44.
Szwajcarja 172·05, sprz. 172·48. kup. 171·62
Włochy 47·17, 47·28, 47·04,
Wiedeń 125·92. kup. 126·24 sprz. 125·61

Warszawa, 6. 5 PAT. Bank dyskont. 135, Handl. 8.90, 8.50, Polski 157, 157.50, 159, Przem. Lwów 0.26, 0.27, Zachodni 25.25, Zjedn. ziem. 4.10, 4, Sp. Zarobk. 106, Kijewski 102, Elektr. Dąbrowa 73, 70, Tow. Elektr. 0.30, Czersk 130, 125, 127, Częstocice 4.10, 4.05, 4.10, Gosławice 85, Michałów 0.91, 0.93, 0.92, Wysoka 149, Cukier 6, 5.90, 6.15, Łazy 0.48, Węgiel 120, 122.50, 122, Nobel 6.65, Cegielski 49, 50.50, 50, Fitzner 7.80, 7.60, 7.70, Lilpop 32.50, 33.50, Modrzejów 11.75, 11.70, 11.95, Norblin 185, 188, Ostrowiec 88, Parowozy 0.94, 0.95, 0.94, Pocisk 4.05, 4.20, Rudzki 2.85, 2.75, 2.80, Ursus 2.80, 2.75, Zieleniewski 25.75, 24.50, Starachowice 5.40, 5.65, Żyrardów 22.50, 23.25, Zawiercie 44.50, 46, 45.50, Borkowscy 4.05, 4.15, 4.10, Haberbusch 165, Spirytus 4.20, 4.15.

Giełda wiedeńska

Wiedeń d. 6 b. m. (P. A. T.). **Dewizy.** Amsterdam 283·80, Belgrad 12·46, Berlin 168·05 Bruksela 98·62. Budapeszt 123·72. Kopenhaga 189·35. Londyn 34·46. Madryt 125·55, Medjolan 37·30. Nowy Jork 709·10. Oslo 185·25, Paryż 27·79 Praga 21·—, Sofja 5·10, Sztokholm 189·70. Warszawa 79·13—79·63 Zurych 136·41, Amerykańskie 706·—, niemieckie 167·85 angielskie 34·42, polskie —·— —·—, szwajcarskie 136·10 czeskie 20·97, Węgierskie 123·63—.

Akcje: Zieleniewski 19·20, Silesja —·—. Fanto 10·80, Gal. karpaty 36.75, Galicja 141·. Siersza 5·60, bank małopolski —·—. Bank Hip. —·—. Tepege. ——

Giełda zurychska

Zurych, 6. 5 PAT. Paryż 20.37, Londyn 25.26 3/4, Nowy Jork 5.19 15/16, Belgja 72.29, Włochy 27.35, Hiszpanja 91.97.5, Holandja 208.10, Berlin 123.21 1/4 Wiedeń 73.17 i pół, Sztokholm 139.08 3/4, Oslo 134.25, Kopenhaga 138.80, Sofja 3.75, Praga 15.40, Warszawa 58.12, Budapeszt 90.60, Białogród 9.13, Ateny 6.92 i pół, Konstantynopol 2.70, Bukareszt 3.31, Helsingfors 13.12 i pół, Buenos Aires 220.25. Tendencja utrzymana.

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

TEATR MIEJSKI IM. J. SŁOWACKIEGO
(pocz. o godz. 7·30 wiecz.)

Sobota: „Cyrano de Bergerac".
Niedziela: pop. „Proboszcz wśród bogaczy"; wieczór „Cyrano de Bergerac".

OPERA CZESKA PRZY UL. RAJSKIEJ
(pocz. o godz. 7·30 wiecz.)

Sobota: „Sprzedana narzeczona".

REPERTUAR KINOTEATRÓW

PROMIEŃ: „Tancerz mojej żony".
NOWOŚCI: „Monte Carlo" (Betty Balfour i Lovis Allibert).
BAGATELA: „Fedora" (Miłość i zemsta kobiety).
SZTUKA: „Księżniczka czardasza" (Liana Haid i Oskar Marion).
REDUTA: „Hrabina Marica" (Harry Liedtke, Viviana Gibbson i Ernest Verebes).
UCIECHA: „Jej kaprys" oraz „Mąż na urlopie".
WARSZAWA: „Samotne drogi".

Wpływ tegorocznego urodzaju na sytuację gospodarczą

(an) W swoich planach gospodarczych liczy się rząd nasz bardzo poważnie z wynikiem tegorocznych zbiorów. Tak np. uzależnił p. wicepremjer Bartel podwyżkę płac urzędniczych od pomyślnego urodzaju a także w kwestji użycia pożyczki zagranicznej bardzo wielką rolę grać będzie urodzaj gdyż tylko w razie pomyślnego zbioru możliwem będzie przeznaczenie części pożyczki na cele inwestycyjne, podczas gdy w przeciwnym razie musiałaby cała kwota pożyczkowa pójść do Banku Polskiego jako rezerwa walutowa.

Tak decydujący wpływ urodzaju na całą gospodarkę społeczną jest rzeczą naturalną w społeczeństwach rolniczych a im większy udział zajmuje rolnictwo w ogólnej produkcji, tem ważniejszą rolę gra wynik zbiorów. Rząd nasz od pewnego czasu forytuje szczególnie produkcję rolniczą, wychodząc z założenia, że przez podniesienie dobrobytu ludności rolniczej najłatwiej zwalczy kryzys gospodarczy. Tymczasem nadchodzą wieści z całego kraju, że opady atmosferyczne wzmożone do niebywałego stopnia w ciągu ostatnich pięciu tygodni w wielu częściach kraju zdołały zachwiać poważnie sytuację rolnictwa i osłabić nadzieję dobrych zbiorów. Według obliczeń Rządu niepomyślne wyniki gospodarki w pierwszej połowie br. miały być anulowane przez korzystne wyniki tegorocznych zbiorów, a conajmniej wyniki normalne. Dotychczasowy jednak przebieg wypadków tych obliczeń nie usprawiedliwia. Obecny stan zasiewów każe raczej przypuszczać, że wyniki te będą gorsze, niż w r. ub.

Perspektywy stąd wynikające nie są zbyt wesołe i koniecznem jest, by rząd już z góry zabezpieczył się przed możliwemi konsekwencjami złych zbiorów. W tym celu powinien rząd w wyższej niż dotychczas mierze przeprowadzać oszczędności w gospodarce państwowej a zarazem starać się o zrealizowanie pożyczki zagranicznej jeszcze przed zbiorami, nie tylko dlatego, że będzie ona nam skutkiem gorszego urodzaju bardziej potrzebna, ale także dlatego, że warunki tej pożyczki nie będą w takim wypadku lepsze niż obecnie.

—oSo—

Po wymiarach podatku obrotowego

Do 15 maja br. mają być w zasadzie wniesione odwołania. W wypadkach, gdzie nakazy płatnicze rozesłano później, mają być odwołania wniesione w dniu oznaczonym wezwaniem płatniczem, normalnie w ciągu dni 30 po rozesłaniu nakazów płatniczych.

Krótszy termin do wnoszenia odwołań wynosi dni 14 od dnia rozesłania zawiadomienia dla płatników, którym doręczono dodatkowe wymiary oraz dla spółek akcyjnych, spółek z ogr. odpow. i przedsiębiorstw, które są obowiązane do publicznego składania rachunków.

Odwołania, wniesione po terminie, podanym w zeznaniu płatniczem, pozostawia się bez rozpatrzenia. — W wyjątkowych jednak wypadkach, gdyby uiszczenie wymierzonego podatku mogło narazić egzystencję gospodarczą płatnika, może Izba Skarbowa, na skutek delegacji Min. Skarbu, dopuścić także odwołania, wniesione za późno. — W tych wypadkach winien płatnik przedłożyć dowody, dla czego spóźnił czasokres (naprzykład choroba, niezawiniona nieobecność itp.).

Zaznaczamy jeszcze, że ci płatnicy, którzy obowiązani byli do złożenia zeznania o podatku przemysłowym, a nie złożyli go, nie mają prawa wniesienia odwołania. — Tym jednak płatnikom może Izba Skarbowa, jeżeli wykażą ważną a nieuchronną przyczynę, zezwolić na dodatkowe wniesienie odwołania.

Ze względu na termin rozsyłania nakazów płatniczych na podatek obrotowy za rok 1926, a obecnie wymierzony, zaznaczamy, iż wedle ustawy odnośny nakaz płatniczy nie musi zostać płatnikowi doręczony. — Z tego powodu płatnik nie może tłumaczyć niezapłacenia podatku. Miarodajnem jest ogłoszenie danego Urzędu skarbowego, iż wymiary podatku obrotowego zostały w danym okręgu uskutecznione, oraz że odnośne księgi zostały wyłożone do publicznego wglądu. Jest więc rzeczą wskazaną, aby dany kupiec, przemysłowiec i rękodzielnik wglądnął do owych ksiąg mimo, że nakazu płatniczego nie dostał, aby nie utracić prawa ewentualnego rekursu.

PŁATNOŚĆ PODATKU PRZEMYSŁOWEGO. Do dnia 29 maja br. można dopłacić resztę (poza zaliczkami) podatku przemysłowego za rok 1926, bez opłacania odsetek zwłoki. W wypadkach, gdzie termin płatności jest w nakazie później oznaczony, przesuwa się termin bezprocentowej płatności o dalszych dni 14.

Zaliczka na podatek przemysłowy za I. kwartał 1927, w wysokości 1/5 podatku, wymierzonego za rok 1926, płatna jest do 15 maja br.

Postulaty kupiectwa żydowskiego w Warszawie

Na odbytym onegdaj w Warszawie wiecu masowym żydowskiego kupiectwa powzięto m. in. rezolucję 1) o redukcję podatku obrotowego w handlu hurtowym na 1 proc. niezależnie od tego, czy podatnik prowadzi księgi handlowe, czy nie, 2) o rozłożenie na raty podatku obrotowego za r. 1926 i odłożenie terminu wpłacenia zaliczki na r. 1927. Wiec, na którym dano wyraz nadziei, że rząd uwzględni żądania kupców, przeciągnął się do późnej nocy.

Produkcja ropy

Wytwórczość ropy okręgu drohobyckiego wyniosła w marcu br. 46,573 ton, tj. o 6,334 ton więcej, aniżeli w lutym. Z powyższej ilości przypada na zagłębie borysławsko- tustanowickie 40,211 ton czyli o 5,565 ton więcej, aniżeli w lutym br. W marcu dowierciła Sp. Akc. „Fanto“ w Bitkowie (okręg Stanisławowski) w głębokości 828,4 metry szyb „Stefan II“ z produkcją dzienną 1,5 ton ropy, a Compagnie Franco- Polonaise w Rosulnej (okręg Stanisławowski) w głębokości 292,12 metrów szyb „Zofja XIV“ z produkcją dzienną 2 ton. W kwietniu dowierciło się tow. „Limanowa“ na szybie „Ratoczyn VI“ w Borysławiu w głębokości 1,637,3 m., uzyskując bardzo poważną produkcję 70 ton ropy i 13 metr. sześć. gazu dziennie. Wytwórczość ta spadła jednak do 52 ton ropy i 12 metr. sześć. gazu dziennie.

—o—

ZNIŻKA CŁA OD ELEKTRODÓW, WYDOBYWANYCH Z WĘGLA. Ministerstwo Skarbu wydało rozporządzenie, na mocy którego przywóz do Polski elektrodów, wyrabianych z węgla, a niewydobywanych w kraju i niezbędnych do wyrobu karbidu, azotniaku i żelazokrzemu, podciągnięty został pod artykuły, od których zniżone zostało cło, a więc elektrody te opłacać będą tylko 10 proc. normalnego cła.

ZWIĄZEK UBEZPIECZEŃ EKSPORTU POLSKIEGO. Do Ministerstwa Przem. i Handlu wpłynął projekt, podpisany przez dyrektora Polskiej Spółki Eksportowej p. Pereca, dotyczący utworzenia związku ubezpieczeń eksportu polskiego. Taki sam projekt wpłynął do Ministerstwa Skarbu. Władze rządowe wydadzą decyzję w tej sprawie po dokładnem przestudjowaniu projektu.

Program stacyj radjofonicznych

Sobota, 7 maja.

Kraków (422 m) 17,15—18,40 Transmisja z Warszawy, 18,40—19 Rozmaitości, 19—19,25 Odczyt pt. „Psychologja liczenia“, wygł. prof. Dr. W. Wilkosz, 19,30—19,55 Odczyt pt. „Zagadnienia analfabetyzmu w Polsce“, wygł. W. Sikora, 20—20,30 Przerwa, ewentualnie komunikaty, od 20,30 Transmisja z Warszawy.

Warszawa (1111 m) 12 Komunikat lotniczo- meteorologiczny. 15—15,25 Komunikaty: gospodarczy i meteorologiczny. 15,30—16,45 Stacja nieczynna. 17,15 Koncert; Orkiestra R. P. 18,40—19 Rozmaitości. 19—19,25 Odczyt pt. „Gaz świetlny“, 19,30—19,55 Pogawędka z działu „Radjokronika“. 20,15—20,30 Przerwa. Przypuszczalnie komunikaty. 20,30 Koncert wieczorny. Muzyka lekka, 22 Sygnał czasu. Komunikaty. 22,30 Transmisja muzyki tanecznej z hotelu „Bristol“.

Poznań (270 m) 17,15—18,45 Koncert orkiestry Radja Poznańskiego. 19,25—19,35 Komunikaty. 19,35—20 Odczyt.

Wiedeń (517,2 577 m) 16,15 Rossini: Uwertura z op. Wilhelm Tell, Wagner: Wstęp do III aktu z Lohengrina, Bach: Przebudzenie wiosny, 18,15 Matka w poezji — odczyt z ilustracją muzyczną, 19,45 Z Grillparzera. „Spór braci Habsburgów“ tragedja w pięciu aktach. Koncert symfonicznej Jazzorkiestry.

Pierwsza Wystawa Radjowa w Krakowie

VII.

DZIAŁ LITERATURY RADJOWEJ.

Celowe uzupełnienie bogatego kompletu eksponatów radjowych na wystawie stanowi dział literatury radjowej, reprezentowany przez dwie firmy: Radjo-Prasa (Warszawa) oraz Gebethner i Wolff. Obie firmy urządziły stoiska na przeciwległych lożach po obu stronach sceny; widzimy tu na licznych półkach i stołach olbrzymie zbiory literatury fachowej, zarówno wydanej w kraju, jak i zagranicznej w językach: francuskim, angielskim, niemieckim, włoskim i rosyjskim, dalej prasę radjową niemal całego świata, oraz ciekawe schematy i wykresy odnoszące się do radjofonji. Wszystko to daje zwiedzającemu wybitny dowód, jak potężną gałęzią wiedzy stała się radjofonja w ciągu swego kilkuletniego zaledwie istnienia.

Do działu tego zaliczyć jeszcze należy stoisko p. Gorskiego, przedstawiciela „Agencji Wschodniej“, który wydała ostatnio „Poradnik dla radjoamatorów“, zbiorową obszerną pracę kilku fachowców, traktującą wyczerpująco, a przytem popularnie wszelkie zagadnienia z dziedziny radjotechniki.

Wspomnieć wkońcu wypada o stoisku grona radjoamatorów-esperantystów. Umieszczono tu napisy, dotyczące języka Esperanto, którego nauka przez radjo odbywa się, jak wiadomo, w bardzo wielu państwach Europy. Uderzają zdania o Esperancie wybitnych uczonych, polityków i publicystów, np. Karola Richtera, Ostwalda, Painlevego, Herriota, Maxa Müllera itd., podkreślające zalety tego języka. Na uwagę zasługuje tabela, mająca na celu wykazanie, że już 28 państw wprowadziło naukę Esperanta przez Radjo, a Polska dotąd tego nie uczyniła. Publiczność zwiedzająca stoisko podpisuje na miejscu petycję, żądającą wprowadzenia do programu audycyj krakowskich „Polskiego Radja“ nauki języka Esperanto. Na stoisku widzimy też podręczniki do nauki tego języka oraz ostatni numer pisma „Polski Esperantysta“, poświęcony radjofonji.

Omówiliśmy pokrótce Pierwszą Wystawę Radjową w Krakowie, która przyczyniła się w wielkiej mierze do popularyzacji radjofonji w naszem mieście. Zarówno kupcy miejscowi i zagraniczni, jak i wytwórcy wyrażają się z uznaniem o przedsięwzięciu Syndykatu Dziennikarzy Krakowskich, który przez urządzenie wystawy wzbudził wśród szerokich rzesz laików zainteresowanie dla radja, zaś osobom, które się już radjofonją zajmowały, umożliwił orjentację w tak szybko się dziś rozwijającej produkcji radjosprzętu, dając wytwórcom i kupcom sposobność demonstrowania swych najróżnorodniejszych wyrobów. Zaznaczyć zarazem należy, że i kupcy miejscowi przy sposobności wystawy nawiązali bezpośredni kontakt z firmami zagranicznemi, czyniąc na wystawie bardzo poważne zamówienia.

Jeśli chodzi o samą organizację i urządzenie wystawy, oraz jej zewnętrzny wygląd, to stwierdzić należy zgodnie z opinją wystawców zagranicznych, że wystawa krakowska dorównała i pod tym względem podobnym imprezom zagranicznym. Estetyczna budowa stoisk w kształcie oddzielnych lóż (dzieło art. zakładów stolarskich p. Steinberga i zakładu tapicerskiego p. Celnika), obitych jednolicie fioletowem suknem, przy zachowaniu indywidualności w urządzeniu poszczególnych stoisk, złożyły się na urozmaiconą, a gustowną całość.

Jeśli zważymy, że poza popularyzacją radjofonji, Wystawa Radjowa z natury rzeczy przyczyniła się także do ożywienia ruchu handlowego i przemysłowego w naszem mieście, wykazującem w ostatnich latach pewną ospałość i brak inicjatywy, to z tem większem uznaniem należy podnieść zasługę Syndykatu Dziennikarzy krakowskich około zorganizowania i przeprowadzenia tak poważnej imprezy, jaką bezsprzecznie jest Pierwsza Wystawa Radjowa w Krakowie.

Dzień polityczny

Rozbicie „demokratycznego bloku żydowskiego" do Rady miejskiej w Warszawie

Na onegdajszem wspólnem posiedzeniu „demokratycznego bloku żydowskiego" w wyborach do warszawskiej Rady miejskiej, grupa „Hitachdutu" widziała się zmuszoną wystąpić z bloku z powodu nieuwzględnienia przez „demokratycznych folkistów" żądania przedstawicieli „Hitachdutu" w kierunku popierania w przyszłej Radzie miejskiej postulatów szkolnictwa hebrajskiego. Mimo, że przedstawiciele „Hitachdutu" przyrzekli wzamian za to popierać w przyszłej warszawskiej Radzie miejskiej także szkolnictwo jidyszystyczne, folkiści woleli dopuścić do rozbicia bloku, niż popierać szkolnictwo hebrajskie. (Wspomniany „demokratyczny blok żydowski" nic nie ma wspólnego z ogólnym blokiem żydowskim sjonistów, ortodoksów i i., o którego powstaniu w swoim czasie już pisaliśmy. — Przyp. Red.)

Grupa t. zw. „bezpartyjnych" Żydów religijnych w Warszawie, pozostająca pod wpływem i kierunkiem p. Stückgolda, postanowiła stanąć do wyborów na własną rękę.

Szowiniści ukraińscy bojkotują

Wedle otrzymanego przez posła M. Frostiga listu, agitacja antyżydowska ze strony nacjonalistów ukraińskich wzmaga się teraz znacznie w niektórych powiatach Małopolski wschodniej. Do agitacji przyłącza się szczególnie duchowieństwo ukraińskie, które wzywa do konsekwentnego bojkotu kupiectwa żydowskiego, a nawet do wykroczeń przeciw Żydom w Małopolsce wschodniej.

W związku z wiadomością lwowskiego „Diła", jakoby prezes wschodnio małopolskiej organizacji sjonistycznej, poseł Dr Reich, oraz sekretarz Dr Rothfeld zostali powołani do prezydjum Rady ministrów w Warszawie i tam „przestrzeżeni" przed skutkami ewentualnego porozumienia się z Ukraińcami przy nadchodzących wyborach do samorządów, wystosowane zostało przez prezydjum organizacji sjonistycznej do redakcji „Diła" pismo, dementujące tę wiadomość. Sprostowanie to nie zostało dotychczas w „Dile" zamieszczone. Przeciwnie dziennik ukraiński nie przestaje w związku z wyborami mącić wody i uciekać się do najrozmaitszych intryg, o których informowaliśmy już zresztą w telegramach.

WIADOMOŚCI ŻYDOWSKIE.

„I Włochy uwzględnią potrzeby żyd. siedziby nar. w razie objęcia mandatu nad Palestyną"

PAT uprawia metodę „przemilczania"

W uzupełnieniu podanych już przez nas onegdaj wiadomości o tem, że Włochy chciałyby objąć mandat nad Palestyną i Mezopotamją, możemy dziś dodać, że rząd faszystowski oświadczył równocześnie gotowość popierania żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie. Stwierdza to wyraźnie w artykule wstępnym dziennik włoski „Messagero" i podkreślają to również inne pisma faszystowskie, które zwracają uwagę na to, że naród włoski najmniej podatny jest dla antysemityzmu.

Jak już pisaliśmy, cała ta sprawa nie ma wprawdzie realnych podstaw, gdyż Anglja nie może złożyć mandatu poruczonego jej przez Ligę narodów, jednakże należy i przy tej sposobności wyrazić zdziwienie pod adresem PAT-icznej,. która cytując i streszczając dość obszernie wzmiankowany artykuł „Mesagero", uważała za stosowne pominąć skwapliwie passus, odnoszący się do sjonizmu i deklaracji Balfoura.

Skład partyjny „Histadruth Haowdim" w Palestynie

Jerozolima (ŻAT). Palestyńska organizacja robotnicza „Histadruth Haowdim" przeprowadziła wśród swoich członków ankietę w sprawie ich przynależności partyjnej. Rezultaty tej ankiety nie odzwierciedlają dokładnie składu partyjnego „Histadruth", gdyż na 31.821 członków nie nadesłało odpowiedzi 17.628. Z pozostałych 2.953 robotników należy do „Achduth Haawoda" (jedność robotnicza), 1.647 do „Hapoel Hacair", 295 do „Poalej Sjon" lewicy, 64 rewizjonistów, 292 „Hapoel Hamizrachi", 62 komunistów i 8.880 niezależnych.

Szekel to symbol przynależności do Wszechświatowej Organizacji Sjońskiej i solidaryzowania się z ruchem wyzwolenia Ziemi żydowskiej dla Narodu żydowskiego

Przesilenie w sjoniźmie austrjackim

Wiedeń (ŻAT). Rada partyjna organizacji sjonistycznej w Austrji odbyła szereg posiedzeń na których omawiane były przyczyny smutnego wyniku wyborów do parlamentu austrjackiego i wiedeńskiej rady miejskiej oraz kryzys ogólny, jaki przeżywa obecnie sjonizm austrjacki. W sprawach polityki i taktyki krajowej oraz odmiennego stosunku do socjaldemokracji austrjackiej zaznaczyła się znaczna rozbieżność poglądów między grupą reprezentowaną przez inż. Strickera i Dra Plaschkesa z jednej strony, a obecnem kierownictwem sjonistycznego komitetu krajowego z drugiej strony. Różnica poglądów znalazła też oddźwięk w klubie sjonistów radykalnych, gdzie walka nie jest jeszcze zakończoną. Narazie inż. Stricker i Dr Plaschkes złożyli swoje oficjalne funkcje w austrjackiej partji sjonistycznej i wycofali się zupełnie z oficjalnej pracy partyjnej.

Rozbieżność poglądów zaznaczyła się dobitnie w kwestji utworzenia żydowskiego związku ludowego dla pracy narodowo politycznej i gospodarczej w Austrji.

Wobec nowoutworzonej sytuacji kryzys w sjoniźmie austrjackim jeszcze bardziej się zaostrza. Sjonizm bowiem austrjacki posiada zbyt mało wybitnych osobistości politycznych, by móc zrezygnować ze współpracy takich wybitnych kierowników, jak inż. Robert Stricker i jego zwolennicy. Oprócz tego jest możliwem, że grupa Strickera rozpocznie teraz w łonie partji walkę o swoje zasady przeciwko kierunkowi nakreślonemu przez obecne kierownictwo sjonistyczne w Austrji, gdyż grupa Strickera uważa ten kierunek za niewłaściwy i szkodliwy.

Konferencja przedstawicieli mł dzieży sjońskiej we Wiedniu

Ogólny związek młodzieży narodowo żydowskiej w Austrji

Wiedeń (ŻAT). W dniu 3 maja odbyła się tu konferencja przedstawicieli młodzieży sjońskiej, obradującej w porozumieniu z egzekutywą Organizacji sjońskiej w Austrji. W konferencji wzięli udział delegaci wszystkich związków i zrzeszeń młodzieży sjońskiej w Austrji. Ze względu na objawy dezorganizacji wśród młodzieży żydowskiej, postanowiono utworzyć ogólny związek młodzieży narodowo żydowskiej w Austrji. Dziś, 7 maja odbędzie się dalszy ciąg konferencji celem powzięcia szczegółowego planu organizacji ogólnego związku młodzieży sjońskiej w Austrji.

3,8 proc. Żydów na wszechrosyjskim zjeździe sowietów

Moskwa (ŻAT). W wszechzwiązkowym zjeździe sowietów, który się odbył niedawno w Moskwie, brało udział 1601 delegatów. Skład narodowościowy delegatów przedstawia się jak następuje: Rosjanie — 56.6 proc., Ukraińcy — 19.9 proc., Białorusini — 3.5 proc., Żydzi — 3.8 proc. Kirgizi — 3.3 proc.

Poseł żydowski poręczycielem Milukowa

Ryga (ŻAT). Na Łotwie obowiązuje prawo, na zasadzie którego cudzoziemcy bezpaństwowi, którzy chcą zwiedzić Łotwę, powinni złożyć pewną sumę tytułem gwarancji, że w oznaczonym terminie opuszczą Łotwę. Ustawie tej zmuszony był podporządkować się również znany przywódca kadetów rosyjskich i były minister spraw zagranicznych w rządzie Kiereńskiego p. Milukow, który zamierza wkrótce przybyć do Łotwy. Lecz za niego poręczył członek sejmu łotewskiego rabin M. Nurok, wobec czego p. Milukow zwolniony został od wniesienia przepisanej kaucji pieniężnej.

Odrzucona ofiara przemytnika

Chicago (ŻAT). Związek żydowskich instytucyj dobroczynnych w Chicago odesłał z powrotem ofiarę w wysokości 20.000 dolarów gotówką z powodu tego, że ofiarodawcą jest szmugler alkoholu. „Nie chcemy pieniędzy uzyskanych przez nieczyste interesa", umotywował swój krok zarząd żyd. instytucyj dobroczynnych. Żyd, który chciał ofiarować 20.000 dolarów na cele dobroczynne, przyznał się, że zdobył swój majątek dzięki szmuglowaniu wina, lecz zapewnił, że obecnie już nie uprawia tego procederu.

—o—

JUBILEUSZ ŻMUDNEJ PRACY. Niedawno obchodziła kwuca żydowskich bagażowych i „dorożkarzy" portowych w Jaffie 5-ciolecie istnienia i twardej pracy. Kwuca z wielkim tylko wysiłkiem zdobyć zdołała „rynek" tamtejszy, zazdrośnie strzeżony przez arabskich tragarzy i poganiaczy wielbłądów, na których przewożono bagaże z portu do miasta.

ZJAZD RZEMIEŚLNIKÓW ŻYDOWSKICH W PALESTYNIE. W Jerozolimie czynione są przygotowania do zjazdu rzemieślników żydowskich z całej Palestyny, który ma się wkrótce odbyć.

KONFERENCJA ORGANIZACJI KOLEKTYWISTYCZNYCH ROBOTNIC ŻYD. W PALESTYNIE W Tel Awiwie odbyły się w tych dniach obrady krajowe gospodarstw. prowadzonych przez robotnice żyd. w Palestynie. W konferencji brały udział przedstawicielki 22 kolektyw robotniczych (kobiecych), które się utrzymują częściowo z rolnictwa, częściowo zaś z innych prac, 6 kolektyw wyłącznie rolniczych i 2 zakładów naukowych (fachowych), które reprezentują 430 robotnic. Na konferencji omawiane były różne sprawy, dotyczące najważniejszych potrzeb kolektyw robotniczych.

PALESTYNA NA MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE MUZYCZNEJ WE FRANKFURCIE. Kompozytor p. Grad w Tel Awiwie otrzymał zaproszenie na międzynarodową wystawę sztuki muzycznej, która się odbędzie we Frankfurcie od 11-o czerwca do 20-o sierpnia br. Na wystawie tej będzie również reprezentowana muzyka żydowska. P. Grad prowadzi pertraktacje z Tow. sztuki muzycznej w Palestynie w sprawie udziału Palestyny w wystawie frankfurckiej.

ZNOWU PROFANACJA CMENTARZA ŻYDOWSKIEGO W NIEMCZECH. Z miasteczka Bosfingen (w Wirtemberdze) donoszą, że grupa 16-letnich konfirmantek napadła na miejscowy cmentarz żydowski i zburzyła nagrobki cmentarne. Jest to jeszcze jeden dowód, do jakiego zdziczenia wśród młodzieży niemieckiej doprowadza zbrodnicza agitacja antyżydowska, uprawiana przez hitlerowców w Niemczech.

WYSOKIE ODZNACZENIE DLA ARTYSTKI-MALARKI ŻYDOWSKIEJ. Jury artystyczne wiedeńskiego zarządu miejskiego pod przewodnictwem wice- burmistrza Emerlinga przyznało tegoroczną honorową nagrodę artystyczną im. Albrechta Dührera malarce żydowskiej Lei Reinhardt za jej dzieła artystyczne wystawione niedawno na głównej wystawie związku im. Albrechta Dührera w Austrji

NAJBOGATSZY ŻYD NA ŚWIECIE. Według obliczeń „Chicago Daily News" Żyd chicagowski Juljusz Rosenwald, znany filantrop, szef firmy „Rebuke and Co", jest najbogatszym Żydem na całym świecie. Majątek jego wynosi 110 miljonów dolarów.

KIEDY PRZYBYLI PIERWSI ŻYDZI DO PRAGI CZESKIEJ. Z okazji 25-lecia istnienia praskiej loży „Bnej Brith" wydana została naukowo- historyczna książka zbiorowa „Żydzi w Pradze" pod redakcją profesora uniwersytetu niemieckiego w Pradze, prof. Dr. Steinherza. Z artykułów książki tej widać, że pierwsi Żydzi osiedli w Czechach w IX stuleciu. W wieku X była już w Pradze gmina żydowska, składająca się z Żydów przybyłych z Niemiec i państwa neo- bizantyjskiego. Pierwsza zatem gmina żydowska w Pradze była już gminą mieszaną i składała się z Żydów zachodnich i wschodnich.

Przed rokiem...

W „Epoce“ przypomina fejletonista tego pisma, p. Widz, wypadki z przed roku — „dla pamięci, nauki i rozsądnych wniosków“:

„Dnia 5-go maja 1926-go roku, o godzinie 12-tej w południe b. prezes ministrów, p. Aleksander Skrzyński złożył dymisję gabinetu, poczem rozpoczęła się ostatnia z przesileniowych maskarad przy tworzeniu rządu w Polsce niepodległej. Poruszyło się w parlamentarnych klubach mrowisko partyjne. Powtórzono wszystkie poprzednie komedje. Interes siedział na intrydze i demagogją poganiał. Naród miał znowu przesileniowe widowisko, którego sens dziś może potrafi już ocenić jak należy.

O godz. 2 min. 30 marszałek Ratai poinformował b. Prezydenta o sytuacji parlamentarnej, to samo o godz. 3-ciej uczynił marszałek Trąmpczyński. O godzinie 4-tej min. 30 p. Wojciechowski wysłuchał posła Głąbińskiego, który imieniem czterech klubów proponował Wincentego. Witosa, jako przyszłego premjera. O godz. 7-mej marszałek Ratai udzielił p. Prezydentowi „dodatkowych informacyj“, wymienił przytem cztery kandydatury: pp. Witosa, Chacińskiego, Dębskiego i Skrzyńskiego. O godz. 7 i pół Wincenty Witos prosił b. Prezydenta o czas do namysłu: w ciągu nocy zastanowi się nad zaproponowaną mu misją utworzenia gabinetu. Po godzinie przyjęty był w Belwederze poseł Chaciński, który misji tej nie przyjął, następnie poseł Dębski również się jej zrzekł. W nocy z dnia 5-go na 6-ty maja „wysunęły się“ wszystkie możliwe „koncepcje“ gabinetu: 1) „centrolew“. 2) „centropraw“, 3) gabinet centrowy, 4) koalicyjny i 5) pozaparlamentarny.

Dnia 6 maja 1926 r. o godz. 12-tej w południe Wincenty Witos oświadczył w Belwederze, że misji nie przyjmuje. („Nie mogłem podjąć się utworzenia rządu, którvby był fikcją“). O godzinie 1-szej p. Wojciechowski wezwał posła Chacińskiego, który prosił o czas dla namysłu do godziny 7-mej rano dnia następnego, już jednak o godz. 1 w nocy zakomunikował p. Wojciehowskiemu, że misję swoją uważa za skończoną, gabinetu utworzyć nie może „z powodu kwestji personalnych“.

Dzień 7-my maja 1926 roku. O godzinie 10 rano Wincenty Witos zdecydował się gabinet utworzyć i już jako desygnowany premjer, rozpoczął narady z przywódcami związku Lud.-Nar., Ch. D. i NPR. O godz. 6-tej wieczorem ustalono listę gabinetu, lecz po kwadransie zjawił się w sejmie Aleksander Skrzyński i oświadczył, że teki MSZ nie przyjmuje. Wobec tej odmowv, poseł Witos rezygnuje. Przed północą wezwany zostaje poseł Marek (PPS), który ma tworzyć gabinet. Prosi o czas do namysłu do godz. 2-giej pop. dnia następnego. Teraz znów odżyła „koncepcja centrolewu“.

Dzień 8-my maja 1926 roku. O godz. 3-ciej poseł Marek składa misję, ponieważ, odmówiły mu poparcia Piast i Ch. D. O godz. 5-tej marszałek Ratai komunikuje dziennikarzom, że Prezyedent powoła szefa rządu z poza parlamentu. Wysuwani kandydaci: Zygmunt Chrzanowski. Jan Kucharzewski, Michał Bobrzyński.

Dnia 9-go maja o godz. 4-tej rano p. Wojciechowski powierzył misję tworzenia gabinetu Władysławowi Grabskiemu. C godzinie 10 wieczorem lista gabinetu Wł. Grabskiego była gotową, ale w tej właśnie chwili posłowie Głąbiński i Zdziechowski zawiadomili b. Prezydenta, że na skutek porozumienia się klubów prawicy i środka może być utworzony gabinet parlamentarny. Po tej wiadomości Wł. Grabski cofnął się natychmiast.

Dnia 10-go maja Wincenty Witos utworzył gabinet „centroprawicowy“. 11-go maja rada ministrów obradowała w pałacu Namiestnikowskim 12-go i 13 — w Belwederze, 14-go w Wilanowie...“

NADESŁANE.
Za rubrykę tę redakcja nie odpowiada

Z okazji zaręczyn p. CHAIMA HERZLA z p. MANIĄ SCHREIBEROWNĄ serdecznie gratuluje życzliwy kolega Henryk Langer.

Lista Nr. 102

Funduszu Łańcuchowego
na rzecz Żydowskiego Domu Akademickiego w Krakowie.

(Datki składać należy na konto PKO 406.365).

I. Maurycy Schutzman ze Lwowa składa 50 zł. i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Dra Aleksandrowicza, 2. Dyr. B. Seidmana, 3. Dra Józefa Weidmana, 4. Dyr. A. H. Schotza — wszystkich we Lwowie.

II. Izydor Kleinberger składa 20 zł. i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Leona Königsbergera, 2. Edka Steinberga, 3. Janka Ulreicha, 4. Adolfa Scheuera w Bazylei, 5. Bronka Leitera we Lwowie, 6. Maurycego Graffa w Warszawie, 7. P. Grünwalda, 8. M. E. Mayera, 9. Bernarda Mandelbauma i Syna — wszystkich we Wiedniu.

III. Samuel Lender z Katowic składa 20 zł. i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Jakóba Ehrlicha w Będzinie, 2. Inż. S. Hochermanna w Katowicach.

IV. Dr. J. Frenkel ze Strzyżowa składa 20 zł. i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Dra S. Samueliego, 2. Dra E. Wassermanna — w Strzyżowie.

V. Bernard Horowitz ze Suchej składa 15 zł. i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Izraela Löwa, 2. Abrahama Hollandra, 3. Rubina Laufera, 4 Adolfa Krumholza, 5. Joachima Reichenbauma — wszystkich w Suchej, 6. Nacz. Jana Bardacha w Jeleśnej, 7. Dentystę Schlanga w Makowie, 8. Dra Maksa Fischgrunda w Białej.

VI. H. Jakier z Jaworzna składa 10 zł. i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. P. Abrahama Silberschatza w Jaworznie.

VII. Leon Abraham ze Lwowa składa 10 zł. i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Dyr. Leona Zahlera, 2. Adolfa Hölzla, 3. Borysa Lublińskiego, 4. M. Staubera, 5. Inż. Henryka Orleana — wszystkich we Lwowie.

VIII. Adolf Brandstätter z Bielska składa 10 zł. i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Simona Bendetza, 2. Adolfa Danzigera, 3. Adolfa Willenza, 4. H. Springuta — wszystkich w Bielsku, 5. H. Wassertheila w Białej,

IX. Leon Zuckerman apt. ze Lwowa składa 10 zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: Aptek. Kurzrocka we Lwowie

X. Izydor Lancman ze Sosnowca składa 10 zł. i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Dyrektora Ludwika Hartmana w Sosnowcu.

XI. Inż. Feliks Rot ze Lwowa składa 5 zł., Wolf Fern z Liska składa 5 zł., Dr. Tadeusz Spitzer z Drohobycza 5 zł. J. Kromołowski z Warszawy 6 zł. Dr. Dawid Besen z Burstyna 6 zł.

Lilly Freund Bella Vista, Paragwaj
Inż. Sam. Schönberg Kraków
zawiadamiają, że ślub ich odbył się w kwietniu 1927 w Buenos Aires

Wiadomości z kraju

WYBORY DO RADY MIEJSKIEJ W TARNOWIE rozpoczną się — jak donosi tarnowskie „Hasło“ — 7 czerwca i trwać będą do 20 czerwca br. Pismo to donosi również, że na zaproszenie deputacji miasta w osobach starosty Krupińskiego burmistrza Dr. Kryplewskiego, pułk. Dragata i p. Nowaka odwiedzi p. Prezydent Rzplitej Mościcki Tarnów, zapewne z okazji poświęcenia sztandaru 16 p. p.

PRZELOT SOWIECKICH SAMOLOTÓW NAD MAŁOPOLSKĄ. Z pogranicza sowieckiego donoszą, że zarząd lotnictwa sowieckiego zatwierdził projekt tegorocznych międzynarodowych raidów lotniczych, z których jeden raid przewiduje lot ponad Lwowem. Lot ten odbędzie się wedle marszruty: Moskwa—Leningrad—Kowel, (Tallin) —Sztokholm, Kopenhaga —Berlin—Paryż—Praga —Wiedeń—Lwów—Kijów—Charków i Moskwa. Ogólna długość lotu wynosi 7.000 klm., będzie on odbywany dniem i nocą. Samolot posiada motor o 450 sil. Zgodę rządów (m. i polskiego) na odbywanie lotu przez terytorjum tych krajów otrzymano. Lot odbędzie się z końcem lipca lub z początkiem sierpnia.

TAJEMNICA TRUPA W WALIZIE. Sensacyjny proces Królikowskiego w Warszawie zbliża się ku końcowi. Okropny mord, popełniony na Michałowskiej, jest jeszcze ciągle okryty tajemnicą. Onegdaj pod koniec posiedzenia zapytany przez przewodniczącego, czy poczuwa się do winy, oskarżony Królikowski podniósł dwa palce do góry i oświadczył: „Przysięgam na święty Krzyż, że jestem niewinny!“ Ogłoszenie wyroku nastąpi w sobotę w południe.

B. PROKURATOR-ŻEBRAK USIŁUJE POZBAWIĆ SIĘ ŻYCIA. Onegdaj w Warszawie usiłował pozbawić się życia b. prokurator carski Aleksander Woronowcew. Po rewolucji bolszewickiej uciekł do Polski i żył w nędzy. Wreszcie został żebrakiem. Od 11 miesięcy dumny prokurator moskiewski zamieszkał w przytułku dla szumowin przy ul. Dzielnej 62. Wczoraj nad ranem znalazł go policjant na ulicy leżącego pod płotem, otrutego esencją octową. W szpitalu po odzyskaniu przytomności oświadczył Woronowcew: „Przed kilku dniami ukradłem swojemu koledze żebrakowi w przytułku pieniądze, za które kupiłem sobie wódki, ponieważ na jedzenie nie starczyło. Stałem się przestępcą, moje sumienie prokuratorskie nakazało mi wymierzenie sobie najsurowszej kary“.

MATKA POWODEM SAMOBÓJSTWA MĘŻA I SYNA. Onegdaj popełnił we Wilnie samobójstwo 23-letni Zalmen Kowarski, syn poważanego kupca wileńskiego, który także popełnił samobójstwo przed kilku miesiącami, rzekomo z powodu trudności finansowych. Istotną przyczyną śmierci samobójczej Kowarskiego były jednak niesnaski rodzinne na tle „mezaljansu“ małżeńskiego jedynego syna Kowarskich, Zalmena. Ojciec, nie mogąc patrzeć na szykanowanie syna ze strony matki i nie znosząc ostrych wyrzutów żony pod swoim adresem, wolał zakończyć życie. Także syn, żyjąc z żoną i dzieckiem w skrajnej nędzy, mimo dobrobytu matki, pozbawił się onegdaj życia. Mimo to matka otworzyła sklep, jak zwykle, także w dzień pogrzebu syna. Dopiero policja zmusiła ją do zamknięcia sklepu, wskutek wrogiej postawy tłumu, jaki się zgromadził przed sklepem Kowarskiej w godzinę pogrzebu tragicznie zmarłego jej syna, który osierocił żonę i dziecko.

DESPERACKI CZYN CHOREGO STUDENTA. (kap.) Onegdaj w jednym z sanatorjów zakopiańskich dokonał zamachu samobójczego student z politechniki warszawskiej Feliks Karpowicz rodem z Tomska na Syberji. Desperat przeciął sobie żyły prawej ręki i zmarł wkrótce wskutek upływu krwi. Przyczyną samobójstwa była nieuleczalna gruźlica płuc i kiszek.

SAMOBÓJSTWO Z OBAWY PRZED SZKONTRUM. Nasz korespondent przemyski (T) donosi: Dnia 5 bm. popełnił tutaj samobójstwo Emanuel Pruskirski, kierownik ukraińskiej kooperatywy (Torhowli). Przyczyną samobójstwa miała być obawa przed szkontrum. W ciężkim stanie przewieziono go do szpitala powszechnego.

WIĘŹNIOWIE Z MOKOTOWA W WIĘZIENIU WIELKOPOLSKIEM I ŚWIĘTOKRZYSKIEM. Wskutek rewolty, jaką onegdaj urządzili więźniowie w więzieniu mokotowskiem, władze odesłały część więźniów do więzienia we Wronkach (Poznańskie) oraz do św. Krzyża w Kieleckiem.

ZAMORDOWANIE ŻYDA DLA 15 ZŁOTYCH, o czem wczoraj w tem miejscu donieśliśmy, miało miejsce koło Wielunia, a nie — jak wskutek błędu drukarskiego podano — koło Wiednia.

Wiadomości sportowe

DZIEŃ P.Z.P.N.

W dniu 8 maja 1927 r. odbędzie się w całej Polsce „Dzień Polskiego Związku Piłki Nożnej“, w czasie którego rozegrają kluby i towarzystwa sportowe, należące do tego największego w Polsce Związku Sportowego tradycyjne zawody propagandowe.

I w Krakowie który jest jednym z najsilniejszych centrów piłkarstwa polskiego i niejako kolebką tegoż, propaganda ta obejmuje cały szereg imprez sportowych.

Na wszystkich boiskach już od godziny 9-tej rozgrywać będą kluby zawody sportowe.

„Clou“ dnia — zawody na boisku KS Cracovia u wylotu ul. Wolskiej o godz. 3-ciej popoł. między KS. Wawel a Zwierzynieckim KS.

O godzinie 5-tej popołudniu odbędą się zawody Makkabi—Cracovia.

Zawody te mają już w kołach sportowych ustaloną markę. Obie drużyny, technicznie stojące bardzo wysoko, pokażą w tym dniu swe walory sportowe i trudno przewidzieć, które z nich uzyska zwycięstwo.

Sfery sportowe Krakowa zainteresowały się w wielkim stopniu mającymi się odbyć zawodami, któ re dadzą przegląd najsilniejszych naszych drużyn.

WYNIKI Z 3. MAJA.

KRAKÓW. Repr. wojsk.—Repr. ligi okręgowej 3:0. Ciekawe, dlaczego imprezę tę dał sobie K.Z.O. P.N. odebrać. Dawniej grała zawsze reprezentacja cywilna przeciw wojskowej. Dlaczegoż teraz uniała Liga zaanektować 3. maja dla siebie, a P. ZPN. dał się zdystansować. Legja—Łobzowianka 2:2, Grzegórzecki—Unja 2:2.

—o—

W niedzielę, dn. 8 bm. rozegra I. drużyna ŻKS Makkabi zawody przyjacielskie z KS Cracovią. Następujący gracze zjawią się przed powyższymi zawodami na boisku Cracovii: Meler, Schneider I., III, Holzmann-I, Selinger, Holzmann II, Olwenstein, Osiek Kling, Goldfluss, Landmann. Rez.: Holzmann III, Rössler, Heitner II.

WARSZAWA. Polonja—Wisła 2:1 (0:0). Wisła przegrywa już drugi mecz mistrzowski. Ligi.

LWÓW. Czarni—Team Pogoni i Hasmonei 3:2. Zaproszony przez Pogoń na jubileuszowe zawody DFC z Pragi odmówił z powodu bojkotu Ligi przez PZPN i zakazu Fify.

BIELSKO. Hakoah—Biała Lipnik 3:2. Nareszcie zaczyna się Hakoah budzić z długoletniego letargu i choć B klasowy bije A klasową drużynę.

KATOWICE. Zawody ósemkowe o puhar ośrodka wych. fiz. zakończyły się zwycięstwem Pogoni z kol. K. S. 2:0 we finale.

BIEG SZTAFETOWY WIELICZKA—KRAKÓW przyniósł zwycięstwo sztafecie Cracovii (46 min.), 2) AZS, 3) Wisła.

WYŚCIGI KOLARSKIE KRAKÓW—KALWARJA—KRAKÓW (75 km) zorganizowane przez Garbarnię, wygrał Piotrowicz (Cracovia) w czasie 2 g. 30'52 m.

SIEDLCE. Warszawa—Siedlce 9:0. Hasselbusch z Warszawianki zdobył 5 bramek.

DRUGI MECZ „HAKOAHU“ W AMERYCE.

Nowy Jork. (ŻAT.). W dniu 1-go maja odbył się drugi mecz „Hakoahu“ wiedeńskiego, tym razem z pierwszorzędną amerykańską drużyną piłkarską „Giant“. Mecz wywołał ogromne zainteresowanie i ściągnął przeszło 40,000 widzów. Wynik spotkania: 2:2. Do przerwy rezultat był 2:0 na korzyść „Hakoahu“. Wynik meczu z jedną z najsilniejszych drużyn sportowych w Ameryce uważany jest jako sukces „Hakoahu“.

Z teatru, literatury i sztuki

— **Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.** Dziś „Cyrano de Bergerac“ z dyr. Nowakowskim i p. Hałacińską w rolach głównych. Niezależnie od przygotowań do cyklu Słowackiego rozpoczęto próby z komedji Niccodemiego Mirandea „Maleństwo“.

— **INAUGURACYJNE PRZEDSTAWIENIE OPERY CZESKIEJ Z OŁOMUŃCA** odbędzie się dziś tj. w sobotę 7 bm. w Teatrze przy ul. Rajskiej o godz. 7 i pół wieczór. Daną będzie narodowa opera Smetany „Sprzedana narzeczona“. Dyrekcja Opery zwraca uwagę, że na przedstawienia operowe obowiązują na miejsca urzędowe i prasowe, jedynie tylko wydane „specjalne karty wolnego wstępu“, (koloru pomarańczowego), wszystkie inne są nieważne.

— **„WYSTAWA STARYCH MISTRZÓW“** w Domu artystów, pl. św. Ducha. L. 1. potrwa jeszcze do dnia 10 bm. poczem nastąpi otwarcie wystawy obrazów, przeznaczonych do rozlosowania między nabywców deklaracji na budowę Domu artystów.

— **TADZIO STEFAŃSKI**, świetny 11-letni pianista, uczeń prof. Krzyształowicza, który swą dojrzałą i pełną uduchowienia grą zdumiewać musi słuchaczy, wystąpi w Strym Teatrze w niedzielę 8 bm. z jedynym i ostatnim koncertem przed swoim wyjazdem za granicę.

— **OSTATNI KONCERT „ECHA“ POD DYR. BOL. WALLEK-WALEWSKIEGO**, odbędzie się w Starym Teatrze, w niedzielę 8 bm. o 11 przed poł. Bilety od Zł. 1. są do nabycia u J. Lipskiego, Sławkowska 8.

— **ADA SARI**, nasza znakomita śpiewaczka, ulubienica Krakowa wystąpi w poniedziałek 9 bm. w Starym Teatrze z ostatnim koncertem, z którego całkowity dochód przeznaczyła na rozmaite cele dobroczynne.

— **FESTIVAL 9 ORKIESTR WOJSKOWYCH.** W dniach 5 i 6 czerwca br. odbędzie się na Wawelu Festival detych i symfonicznych orkiestr dziewięciu pułków pechoty O. K. Nr. V. w sile 250 muzyków i w połączeniu z krakowskimi chórami. Program obejmie utwory Liszta, Moniuszki, Nowowiejskiego, Paderewskiego, Sibeljusa, Sidorowicza, Statkowskiego, Walewskiego, Żeleńskiego w zestawieniu i wykonaniu, które będą niebywałą atrakcją dla muzykalnego Krakowa.

Nasza moneta

Kiedy Izrael był narodem a Palestyna państwem żydowskiem, mieliśmy własną monetę: szekel. A za pieniądze kupowaliśmy brakujące nam w naszym kraju cedry z Libanu i płaciliśmy budowniczym króla Hirona i budowaliśmy świątynię. Świątynię, w której umieszczona była Tora, symbol przymierza Boga z ludem Izraela.

A gdy do życia zbudziła się tęsknota do Palestyny, a gdy w realny czyn przekształcać się poczęła dążność i idea dwu tysięcy lat, mieli nam wrócić wraz z innemi ongiś przez nas posiadanemi odznakami obywateli i państwa, naszą monetę. Ale wraz z innemi oczekiwaniami i to daje długo na siebie czekać, choć nastanie dzień i... Ale budowa nie może czekać ani chwili więcej. Budowa świątyni rozpoczęta; uparty, twardy i trwały naród żydowski, którego historja ćwiczy w walce z przeciwnościami, musi budowę dokończyć. Z większym ogniem, większą siłą, większą wolą, gdyż chodzi o istotniejsze interesy narodu i o ratowanie honoru narodowego. A państwu, które buduje, musimy dać monetę do dyspozycji. Naszemu państwu „w drodze“ — naszą monetę, S z e k e l.

A jeśli służy moneta do wymiany jednego towaru na drugi, to służyć ma nasza „moneta“ na wymianę tęsknoty i woli narodu naszego — na czyn, w budowę Ojczyzny.

Dr. R. Feldschuh.

KRONIKA

Wschód słońca 3 m. 58	Maj 7 Sobota 4 Ijar 5687	Zachód słońca 19 m. 07

Rada partyjna „Hitachdutu“ -- odłożona

Komunikują nam: Wobec tego, że po ukończeniu sesji Akcyjnego Komitetu Organizacji Sjońskiej w Londynie, odbędzie się w Warszawie posiedzenie światowej Egzekutywy S. P. P. Hitachdutu z udziałem Dra Ch. Arlosorffa, J. Sprinzaka i Dra A. Katzenelsona, odroczoną została Rada Partyjna S. P. P. Hitachdut dla zach. Małopolski i Śląska zwołana na dzień 8. maja br. w Krakowie, na koniec bm., a to na żądanie Egzekutywy światowej Hitachdutu, której delegaci wezmą udział w Zjeździe Partyjnym w nowym terminie.

Nowa placówka finansowa w Krakowie

Pisaliśmy już swego czasu o tem, że z inicjatywy kilku poważnych obywateli tutejszych powstaje w Krakowie nowa żydowska instytucja finansowa. Jak się dowiadujemy, praca przygotowawcza Komitetu założycielskiego postępuje naprzód i ma być w tych dniach ukończona. W najbliższych dniach ma się odbyć pierwsze Walne Zgromadzenie, a otwarcie banku ma nastąpić 15 maja.

Powstanie tak pożytecznej instytucji, obliczonej nie na zyski jednostek, lecz mającej na celu udostępnienie kredytu szerokim sferom kupieckim, a na czele której stoją poważani i powszechnem zaufaniem cieszący się obywatele, dający gwarancję pomyślnego rozwoju tej instytucji, należy powitać z największym uznaniem.

Kto to jest „rabin“ Friedrich z Krakowa?

W „Hajncie“ z 5 bm. czytamy, że na raucie na Zamku u p. Prezydenta Rzeczypospolitej z okazji uroczystości 3-go maja byli obecni z pośród Żydów: prof. Dr. Schorr rab. Perlmuter, pułk. Dr. Mieses, sen. Dr. Ringel, red. Noach Finkelstein i rabin Friedrich z Krakowa.

Bylibyśmy bardzo ciekawi dowiedzieć się kto to jest ten „rabin Friedrich z Krakowa“. My w Krakowie takiego rabina wogóle nie znamy. Uwija się wprawdzie w naszem mieście niejak Friedrich, zwłaszcza aktywny w przedpokojach różnych urzędów, a ostatnio wsławiony agitacją przeciw demokratyzacji ordynacji wyborczej do kahałów — ale nie jest to żaden rabin...

—o—

— Z BIURA KEREN HAJESSOD dla zach. Małopolski i Śląska dowiadujemy się, że p. Dr G. Terlo po owocnej i pełnej sukcesów podróży na rzecz funduszu odbudowy Erez Izrael wrócił do Krakowa i objął urzędowanie.

— NA WALNEM ZGROMADZENIU STOWARZYSZENIA ŻYDÓW POSTĘPOWYCH, odbytem onegdaj, przyjęto sprawozdanie ustępującego zarządu do wiadomości i wyrażono wydziałowi podziękowanie za skuteczną działalność. Następnie dokonano wyboru wydziału na lat 4, który ukonstytuował się, wybierając ponownie prezesem Dra Rafała Landaua, wiceprez. r. Ignacego Ehrenpreisa, skarbnikiem Dra Adolfa Deichesa, sekretarzem adw. Dra Gumpricha, a zastępcą sekretarza prof. Gustawa Blaua.

— OSTATNIE DWA DNI WYSTAWY RADJOWEJ. Jutro w niedzielę, o godzinie 9 wieczorem nastąpi uroczyste zamknięcie I. Wystawy Radjowej w Krakowie, która cieszyła się tak olbrzymią popularnością wśród mieszkańców naszego miasta. Obecnie zwiedzają tłumnie wystawę wycieczki młodzieży szkolnej z całego okręgu krakowskiego, a nawet wczoraj zwiedziły wystawę wycieczki w Lublina i Będzina. Komitet pragnąc uświetnić ostatnie dni wystawy organizując w sobotę i niedzielę dwa wielkie festyny, które odbędą się w hali i rotundzie „Domu Żołnierza Polskiego“ przy dźwiękach orkiestry wojskowej i koncertów radjowych. Największą sensacją festynu będzie koło szczęścia, któremu już tylu bywalców Wystawy zawdzięcza wygranie doskonałych aparatów.

— PSYCHOTECHNIKA I PORADNICTWO ZAWODOWE. Cykl odczytów pod pow. tytułem organizuje „Polskie Radjo“ w Krakowie. Wykłady te są przeznaczone w pierwszym rzędzie dla młodzieży kończącej szkoły średnie i stojącej przed wyborem zawodu, oraz jej rodziców. Organizacją tych odczytów zajęło się miejskie Muzeum Przemysłowe. Cały cykl obejmie 10 odczytów, które będą wygłaszane co drugi dzień, począwszy od 18 bm.

— NOWA PODWYŻKA CEN CHLEBA. Wczoraj odbyło się posiedzenie miejskiej komisji do badania cen pod przewodnictwem wiceprezydenta Dra Schneidra przy współudziale reprezentanta województwa oraz przedstawicieli producentów i konsumentów. Po wysłuchaniu opinji komisji prezydjum miasta ustanowiło następujące ceny chleba począwszy od dnia 7 bm.: za 1 kg. chleba żytniego jasnego 70 gr., za 1 kg. chleba ciemnego 56 gr. Ceny pieczywa białego pozostają niezmienione.

— SAMOBÓJSTWO 23-LETNIEJ KOBIETY. Wczoraj o godz. 5 rano, zauważył patrolnjący posterunkowy, leżącego na szynach kolejowych w dzielnicy Dąbie w pobliżu koszar wojskowych trupa nieznanej, młodej kobiety. Przybyłe na miejsce organa policji stwierdziły, że jest to trup Katarzyny Wyżgi (lat 23), córki przekupki, zam. przy ul. Konarskiego l. 8, która ub. nocy rzuciła się pod pociąg. Jak stwierdzono, Wyżga nosiła się już od dłuższego czasu z zamiarem odebrania sobie życia.

— JEDEN Z WIELU. Policja aresztowała Benjamina Silbesa, (lat 45), kupca z Rozwadowa, który w okresie przedświątecznym pobrał większą ilość towarów kolonjalnych na kredyt wekslowy od kupców krakowskich, pobrany towar rozsprzedał, następnie dopuścił do protestu weksli i zgłosił swą upadłość, narażając kupców krakowskich na znaczne straty. Silbesa odstawiono do aresztów sądu karnego w Krakowie.

— WZIAŁ 25 ZŁ. I DO WARSZAWY. Krakowska Anna, zam. przy ul. Helclów, l. 7, zgłosiła do policji, że dnia 5 bm. o godz. 14 wydalił się z domu jej 12-letni syn Adam, zabierając ze sobą 25 Zł. Zbiegły wyjechał prawdopodobnie do Warszawy.

—KRADZIEŻE W SZPITALU I W REDAKCJI. Aresztowano Nowaka Jana (lat 20) ze Spojowic, pow. Wieliczka, który w czasie pobytu w szpitalu św. Łazarza skradł na szkodę pacjentów garderobę wartości 500 zł. — Aresztowano Jana Fischera (lat 21) za kradzież makulatury, garderoby i znaczków pocztowych na szkodę redakcji „Głosu Narodu“.

— Z BUDYNKÓW MIEJSKICH, przy ul. Norbertańskiej l. 4, 6 i 8 skradziono 3 żarówki z lamp orjentacyjnych

—o—

ZMARLI:

Anschel Bannet (l. 58), Feigla Gottlieb (l. 80).

KOMUNIKATY.

— MENORAH. Dziś w sobotę punkt. o godz. 3 pop. w lokalu własnym, przy ul. Zielonej 17. I. p. Zebranie dyskusyjne członków z referatem tow. Dra R. Feldschuha. n. t. „Podstawy ideowe ruchu sjońskiego“. Goście mile widziani.

— BNEJ—SJON, Zielona 17. I. p. of. Dziś w sobotę, o godz. 3 popoł. plenarne zebranie członków. Ze względu na ważność spraw — przybycie obowiązujące.

— ORGANIZACJA „HECHALUC“ urządza dziś w sobotę, dn. 7 maja, o godz. 7.30 wiecz. w lokalu Merkaz-Haceirim, Krakowska 41. akademję żałobną z okazji szóstej rocznicy śmierci J. Ch. Brenera. Mowę uroczystą wygłosi tow. M. Mühlstein.

— KOŁO ŻYDOWSKIECH PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH „AWODA“ (Dietla 105) zawiadamia, że w sobotę, dnia 7 bm. o godz. 6 popoł. odbędzie się Plenarne zebranie członków z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie z dotychczasowej działalności. 2) Nasza praca organizacyjna (kol. Ungar). 3) Akcja szeklowa (kol. Lerchenfeld). 4) Ewentualja.

— S.K.A. KADIMAH. Sekretarzem wybrano p. E. Horthala, stud. iur., a nie — jak mylnie onegdaj wydrukowano — stud. inż.

— SEKCJA TURYSTYCZNA ŻYD. AK. TOW. KRAJOZNAWCZEGO, urządza w niedzielę 8 bm. wycieczkę do Bolechowic przez Krzeszowice, Czernę, Paczałtowice, Karniowice. Zbiórka w niedz. o godz. 6'45 rano przed dworcem głównym.

— ŻYDOWSKA ORGANIZACJA SZKOLNA W KRAKOWIE zwołuje na dzień 7 bm. o godz. 5-tej popoł. do lokalu Stow. rękodzielników przy ul. Podbrzezie l. 6 na II. piętrze Zgromadzenie członków z porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie z dotychczasowej działalności. 2) Plan dalszej pracy. Po referatach dyskusja.

— KRAWCY! którzy chcą zadowolić swych klientów kupują i polecają najmodniejsze materjały ubraniowe w znanej firmie B. Schönberg, Kraków, Grodzka 39. 564

— ZWIĄZEK ROBOT. NIEPACHOWYCH (Zielona 8). W sobotę o godz. 11 przed połud. wycieczka na wystawę radjową. Zbiórka w lokalu, Zielona 8.

— ZWIĄZEK ROBOT. NIEFACHOWYCH (Zielona 8). W niedzielę, 8 bm. uroczysty wieczór ku czci Ch. J. Brennera, połączony z odczytem tow. H. Webera. Pocz. o godz. 8 wiecz.

—o—

Z powodu zgonu
błp. **Dawida Wanderera**
wyrażamy synowi Szymonowi tą drogą najgłębsze współczucie **Koledzy.**

Z sali sądowej

ROZPRAWA PUŁK. ŚCIEŻYŃSKIEGO PRZECIW RED. KOZICKIEMU ZNOWU ODROCZONA

Wczoraj przed trybunałem przysięgłych w Krakowie toczyła się odroczona w poprzedniej kadencji rozprawa oskarżyciela prywatnego pułk. Ściężyńskiego, b. szefa sztabu korpusu krakowskiego, a obecnie szefa departamentu organizacyjnego Ministerstwa spraw wojskowych, przeciwko redaktorowi „Hasła Narodowego“, Kozickiemu, o występek obrazy czci, popełniony drukiem.

Do rozprawy wezwano szereg świadków, mianowicie: ministra poczt Miedzińskiego, gen. Szeptyckiego, gen. Latinika i red. Haeckera. Ponieważ najważniejszy świadek oskarżenia, min. Miedziński nie zjawił się, przeto trybunał rozprawę odroczył.

SPRAWA GRABSKI—STAPIŃSKI ODŁOŻONA

Rozpisana na 9 i 10 bm. rozprawa prasowa b. premjera Wł. Grabskiego przeciw b. posłowi J. Stapińskiemu i synowi jego Tadeuszowi, redaktorowi „Prawa Ludu“, oskarżonym o obrazę czci, została ze względów proceduralnych odłożona do następnej kadencji. Przedmiotem skargi p. Grabskiego są zarzuty „Prawa Ludu“ odnośnie do przydzielenia przez Grabskiego remuneracji — samemu sobie i td.

Otwarcie sesji sjońskiego Komitetu Wykonawczego w Londynie

Londyn, 6 5. ŻAT. Nastąpiło tutaj otwarcie sesji komitetu wykonawczego organizacji sjonistycznej. Prezydent dr Weizmann jest chwilowo nieobecnym w Londynie i przybywa dopiero w niedzielę, 8 maja. Prezydent egzekutywy sjonistycznej Sokołow wygłosił wielkie przemówienie, w którem zobrazował obecną sytuację w ruchu sjonistycznym oraz w Palestynie. Na posiedzenie komitetu wykonawczego przybył cały szereg osób z Palestyny m. in. członkowie egzekutywy palestyńskiej Kish, Kapłański, dr Motzkin, Usyszkin, Ben Gurion, Katzenelson oraz sędzia Rosenblatt i p. Gold z Ameryki, którzy bawili ostatnio w Palestynie.

Groźba nowej fali ekscesów antyżydowskich w Rumunji

Jassy, 6 5. Żat. W Jassach czynione są przygotowania do kongresu antysemickiego, który się odbędzie 8 maja. Równocześnie odbywa się w Bukareszcie II kongres nacjonalistów, zwołany przez krańcowych antysemitów. Wśród ludności żydowskiej panuje zaniepokojenie. Liczne grupy studentów mają przybyć na kongres. Żydzi obawiają się nowej fali ekscesów w pociągach i na ulicach miasta.

Pruski minister spr. wewnętrznych potępia skandaliczną hecę hitlerowców

Berlin, 6 5. ŻAT. W związku z wczorajszymi krwawemi bijatykami oraz skandalami wywołanymi przez hitlerowców panuje w mieście wielkie oburzenie. Dyrektor policji berlińskiej zabronił nacjonalistycznym przedstawicielom odbywania jakichkolwiek zebrań w obrębie Berlina i Brandenburgji. Minister spraw wewn. wydał komunikat, w którym dał wyraz swemu oburzeniu z powodu skandalicznych awantur hitlerowców. Oświadczył on, że nacjonalistyczni przedstawiciele usiłują stworzyć atmosferę z czasów zamordowania Rathenaua.

Spór o międzynar. kontrolę gospodarczą

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Genewa, 6 5. (D) Na międzynarodowej konferencji gospodarczej zdążyła się już zarysować poważna różnica zdań. Chodzi o to, czy międzynarodowa konferencja gospodarcza ma być instytucją przy Lidze Narodów z prawem wykonywania kontroli gospodarczej w różnych krajach, czy też ma ona stanowić jedynie ciało doradcze. Zwolennikiem pierwszej koncepcji jest delegacja francuska z jej przewodniczącym b. ministrem Loucherem na czele. Przeciw projektowi stałej instytucji gospodarczej przy Lidze narodów wypowiada się Angija głównie przez usta lorda Balfoura, przewodniczącego brytyjskiej izby handlowej. Sprawa zaostrzyła się do pewnego stopnia wobec oświadczenia delegacji brytyjskiej, że nie zgodzi się na narzucenie jej projektu francuskiego oraz groźby, że delegaci angielscy nie wezmą udziału w pracach komisyj tak długo, jak długo sprawa ta będzie stała na porządku dziennym. Zaznaczyć należy, że socjalistyczne związki zawodowe wypowiedziały się za kontrolą międzynarodową w sprawach gospodarczych, sprawowaną przez Ligę narodów, stanowisko to więc pokrywałoby się z koncepcją francuską.

W sobotę przemawiać będą delegaci sowieccy

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Genewa, 6 5 (D) Na dzisiejszem psoiedzeniu konferencji przemawiał delegat angielski sir Robert Hill oraz delegat amerykański Robinson.

Prawdopodobnie jutro, w sobotę, zabiorą głos dwaj główni członkowie delegacji sowieckiej tj. Oboleński-Osiński i Sokolnikow. Loucheur ma przemawiać w dyskusji jako ostatni, co prawdopodobnie nastąpi jutro wieczorem.

Sprawa ochrony policyjnej, jaką otoczyły władze szwajcarskie delegację sowiecką, a przeciw której zaprotestowali delegaci sowieccy, uważając, że jest ona zbyt przesadna, została dziś ostatecznie załatwiona. Mianowicie szef departamentu policyjnego kantonu genewskiego usunął w porozumieniu z delegacją sowiecką straż policyjną, która otaczała hotel zamieszkany przez delegatów rosyjskich.

O grunty państwowe dla kolonizacji żydowskiej

Londyn, 6 5. ŻAT. Na ostatniem posiedzeniu parlamentu angielskiego Colonel Wedgewood zapytał ministra kolonji, czy są widoki, aby część gruntów państwowych w Pelsanie, do których Arabowie nie roszczą pretensyj, przekazano do dyspozycji kolonizacji żydowskiej.

Minister kolonij Amery odpowiedział, że w okręgu Peisan realizowana jest obecnie umowa zawarta z tamtejszymi Arabami w r. 1921. Minister kolonij Amery nie może obecnie przewidzieć, czy po zakończeniu kolonizacji arabskiej na tych obszarach pozostaną jeszcze zbyteczne grunta. Minister wyraził jednak nadzieję, że w Palestynie uda się jeszcze znaleźć wolne tereny dla celów kolonizacyjnych.

Schwarzbart chce osiąść w Palestynie

Jerozolima, 6 5. ŻAT. W liście do swego przyjaciela do dr Salkinda, dyrektora „Arbeiterzeitung" w Londynie, Schwarzbart wyraża gorące życzenia osiedlenia się w Palestynie, gdy zostanie on przez sąd uwolniony.

Hilfsverein popiera kolonizację krymską!

Berlin, 6 5. ŻAT. Hilfsverein der deutschen Juden powziął na wczorajszem posiedzeniu szereg sensacyjnych uchwał. Uchwalił on m. in. wziąć aktywny udział w kolonizacji żydowskiej w Rosji sowieckiej, oraz wznowić swą działalność na bliskim wschodzie, również w Polsce. Uchwały tej asymilatorskiej organizacji wywołały wielkie wrażenie w kołach żydowskich.

Kongres kolonistów żydowskich w Argentynie

Buenos Aires, 6 5. ŻAT. W dniu 3 maja otwarty tu został kongres kolonistów żydowskich w Argentynie, zwołany przez żydowską federację rolniczą. Po wysłuchaniu sprawozdania egzekutywy federacji, zjazd omówił sprawy związane z rozszerzeniem działalności federacji na wszystkie kolonje i żydowskie wspólnoty rolnicze oraz wyczerpująco przedyskutował plan utworzenia specjalnego żydowskiego funduszu kolonizacyjnego, który ma się przyczynić do rozwoju żydowskiej kolonizacji rolnej w Argentynie.

Prośba o ułaskawienie Walaszczyka - odrzucona

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 6 5 (Sin) Wniesiona natychmiast po ogłoszeniu wyroku śmierci przeciwko mordercy prezydenta m. Łodzi — Walaszczykowi prośba o ułaskawienie, została przez Prezydenta Rzeczypospolitej odrzucona.

Wobec tego wyrok zostanie wykonany w sobotę nad ranem.

Decyzja w sprawie pożyczki dotąd nie zapadła

Warszawa, 6 V. (Sin) Późnym wieczorem zakończyło się posiedzenie rady ministrów. Komunikat oficjalny wydany o tem posiedzeniu wspomina tylko o uchwaleniu rozporządzenia o przymusowem ubezpieczeniu od ognia i szeregu spraw drugorzędnej wagi, pomiją natomiast zupełnie sprawę pożyczki.

Faktem jest jednak, że sprawa ta stanowiła punkt ciężkości obrad. Mimo to do ostatecznej decyzji nie doszło, przedewszystkiem z tego powodu, że premier marszałek Piłsudski nie był obecny na posiedzeniu i nie wypowiedział jeszcze swego ostatniego słowa w tej sprawie.

Nowe rozporządzenia

Warszawa, 6 5. PAT. W ostatnim numerze Dziennika Ustaw ogłoszone zostały dwa rozporządzenia prezydenta Rzeczypospolitej wydane na podstawie austw o pełnomocnictwach. Pierwsze rozporządzenie z 22 IV 1927 r. normuje sprawę postępowania sądowego w razie naruszenia postanowień art. 22 konstytucji, drugie zaś z d. 30 IV ustawę nadzwyczajnej komisji do walki z nadużyciami na szkodę dla interesów państwa. Obydwa te rozporządzenia weszły w życie z dniem 5 maja br.

10.000 zł. dla bezrobotnych miasta Łodzi

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 6. 5. Sin. Dziś rano przyjechał do Warszawy zawezwany przez wicepremjera Bartla wojewoda łódzki Jaszczołd, któremu p. wicepremjer wręczył 10 tysięcy złotych dla rozdzielenia między bezrobotnych miasta Łodzi.

Katastrofa kolejowa

Warszawa, 6 5. PAT. W dyrekcji kolejowej katowickiej szalała w dniu wczorajszym burza, która trwała od g. 19 do 1. W tym czasie na stacji w Katowicach pociąg towarowy najechał na zaporę, skutkiem czego wykoleiło się 8 wagonów.

Żyd-konsulem litewskim w Holandji

Kowno, 6 5. ŻAT. Rząd litewski mianował zasłużonego obywatela żydowskiego Hirszowicza litewskim konsulem honorowym w Holandji. Hirszowicz zajmował poprzednio posadę sekretarza generalnego poselstwa litewskiego w Berlinie, później zaś był konsulem litewskim w Austrji.

Rząd węgierski forsuje numerus clausus w adwokaturze

Budapeszt, 6 5. ŻAT. Na zebraniu stronnictwa rządowego odpowiadając na liczne zapytania w sprawie ostrego protestu izby adwokackiej przeciwko projektowi zastosowania numerus clausus w adwokaturze, minister sprawiedliwości Teschy, zagroził izbie adwokackiej represjami i karami, jeśli będzie usiłowała wtrącać się do spraw politycznych. Odpowiadając na zarzut deputowanego Baracza, który stwierdza, że większość izby adwokackiej jest stanowczo przeciwną wprowadzeniu numerus clausus, minister oświadczył, że rząd wprowadza numerus clausus w interesie stanu adwokackiego i nie ma w tem żadnych ubocznych intencyj politycznych.

Chaplin nie pogodził się z żoną

Nowy Jork, 6. 5 PAT. Wiadomości jakoby Chaplin pogodzić się miał ze swoją małżonką, nie potwierdzają się. Proces rozwodowy odbędzie się, a do tego czasu przyznano żonie Chaplina alimenta w wysokości 1.500 dolarów miesięcznie.

Przetargi publiczne.

10 Okręgowe Szefostwo Budownictwa, Przemyśl, rozpisuje przetarg ofertowy **na dalsze roboty przy budowie koszar w Drohobyczu.** Wszelkich informacyj co do ogólnych i szczegółowych warunków wykonywania robót udziela 10 Okręg. Szefostwo Bud. w Przemyślu, ul. Mickiewicza 46, gdzie też do nabycia są za zwrotem kosztów druki ofertowe. Zabezpieczenia (wadjum) w wysokości 6.000 zł. (sześć tysięcy) należy składać w Kasie Skarbowej w Przemyślu. Oferty należy składać w 10 Okręg. Szefostwie Bud., Przemyśl, Mickiewicza 46, do dnia 20 maja br., godzina 12-ta, gdzie nastąpi otwarcie ofert.

* * *

Śląski Urząd Wojewódzki rozpisuje ofertowy pisemny przetarg publiczny **na roboty murarskie,** obejmujący wyprawy fasad podwórzowych poddaszy i roboty w garażu przy budowie gm. Województwa i Sejmu Śląskiego w Katowicach. Oferty wraz z ogólnymi i technicznymi warunkami należy wnosić do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Wydział KR. w Katowicach do dnia 12 maja godz. 10-tej, w którym to dniu nastąpi ich otwarcie przez Komisję przetargową.

* * *

Wydział Powiatowy Sejmiku Będzińskiego ogłasza przetarg publiczny **na dostawę materjałów kamiennych** z krajowych kamieniołomów do budowy jezdni drogowych w powiecie Będzińskim.

Wzór umowy i warunki dostawy do dnia 8 maja b. r. do przejrzenia w Dziale Drogowo-Budowlanym Sejmiku Będzińskiego w Będzinie, ul. Sączewska Nr. 17 w godzinach od 11 do 13-tej. — Dostawa kostki winna być wykonana od dnia 20 maja do dnia 20 czerwca, szabru zaś do dnia 10 sierpnia b. r.

Termin składania ofert do dnia 18 maja b. r. do godz. 12-tej w południe, w Wydziale Powiatowym w Będzinie, ul. Sączewska 17.

DROBNE OGŁOSZENIA

DYWANY, chodniki, narzuty na otomany, kapy, portjery, linoleum i ceraty poleca w wielkim wyborze A. Nussbaum, Kraków, Dietla 45.

MALOWANIA wypukłem złotem, Ombre, batiku uczę nawet nie umiejących rysować z prowincji w jednym dniu. Przyjmuję wszelkie prace w zakresie malowania: Sebastjana 15, I. piętro front.

ZDOLNEGO stenotypisty (tki), stenografującego po polsku i niemiecku, obznajomionego z buchalterją, poszukuje się natychmiast. Zgłoszenia we firmie „Radio-Sport", ul. Grodzka 42.

PRZYGOTUJĘ w krótkim czasie do matury. (Specjalność: nauki przyrodnicze), na dogodnych warunkach. Zgłoszenia pod „Studentka" do Adm. „N. Dz.".

OD 28 ZŁ. PŁASZCZE GUMOWE zagraniczne poleca A. Bross, Kraków, Florjańska 44. (Narożnik obok Bramy Florjańskiej).

POSZUKUJE SIĘ zdolnej siły biurowej, piszącej biegle na maszynie, z dokładną znajomością języka niemieckiego i buchalterji. Zgłoszenia do firmy Maurycy Pinker, Dietla 29, Tel. 1282.

ZDOLNĄ ekspedjentkę poszukuje Dom Szwajcarskich Haftów, Grodzka 14.

NAJNOWSZE kapelusze damskie oraz sztumpy we wszystkich kolorach i w różnych deseniach poleca po najtańszych cenach: Filja Fabryki Grossa, Kraków, Stradom 27.

NATYCHMIAST przyjmie przedsiębiorstwo radjotechniczne w Krakowie pannę bardzo wymowną, sumienną, z doskonałą pamięcią i zdolnościami kupieckiemi. Zgłoszenia pod „Miła powierzchowność" do Adm. „N. Dziennika".

POSZUKUJE SIĘ osoby inteligentnej (Żydówki), średniego wieku, do pierwszorzędnej restauracji rytualnej w Krakowie, jako kierowniczki kuchni od zaraz. Reflektuje się na osobę, posiadającą wszelkie kwalifikacje prowadzenia kuchni. Płaca według umowy. Zgłoszenia do Adm. „N. Dziennika" dla „S. S. Kraków".

BARDZO elegancki frontowy pokój, z osobnem wejściem, do wynajęcia. Wiadomość: ul. Długa 18, III. piętro na lewo.

KRYNICA. Pokój z kuchnią w ładnem położeniu na maj i czerwiec do wynajęcia. Zgłoszenia między godz. 9—1 przed południem i od 3—6 po południu: Bonerowska l. 3, telefon 4539.

TANIO, wygodnie, przyjemnie! Za jeden złoty miesięcznie wypożyczyć można nuty klasyczne, pedagogiczne, nowoczesne, ostatnie szlagiery w „Symfonji". Wypożyczalnia nut, Kraków, Sławkowska 23.

PANNA z kilkuletnią praktyką biurową poszukuje posady biurowej od 15 maja. Łaskawe zgłoszenia pod „Awodah" do Adm. „N. Dziennika".

ZNACZNE UBOCZNE DOCHODY może mieć w łatwy sposób, każdy urzędnik lub urzędniczka państwowa w czynnej służbie lub na emeryturze, tak samo urzędnicy prywatni. Uprasza się o pisemne podanie bliższego adresu do Adm. „N. Dziennika" pod „Uboczne dochody".

POSZUKUJE SIĘ rutynowanego korespondenta polsko-niemieckiego na godziny przedpołudniowe. — Zgłoszenia: Firma Weissberg Starowiślna 10.

KUPIEC krakowski poszukuje posady jako zastępca firmy, załatwi sprawy kolejowe, inkaso i t. p. Zgłoszenia pod „Kupiec" do Adm. „N. Dziennika".

KUPUJĘ garderobę męską używaną, zawiadomienie pocztówką, lub ustnie. Schmaus, Kraków, Szeroka 22.

MIERNICZY przysięgły poszukuje rytunowanego asystenta. Oferty pod „Poligon" do Adm. „N. Dz.".

DYWANY, ceraty, linoleum, chodniki, kapy na łóżka, firanki, płachty i płótna nieprzemakalne, artykuły gumowe, przybory podróżne i tapicerskie poleca najtaniej hurtownie i częściowo P. Müntz, Kraków, ul. Bożego Ciała 19. Filja: Rynek gł. 5 (róg Siennej). Dla P. T. Urzędów, hoteli i pensjonatów specjalny rabat.

GRAMOFONY i patefony zagraniczne tanio i na dogodnych warunkach: Kraków, Szpitalna 4, w podwórzu.

MUNDANTKA rutynowana znajdzie posadę w kancelarji adw. Dra Goldsteina w Podgórzu, ul. Węgierska l. 16.

DYWANY, linoleum, ceraty, narzuty, kapy, portjery, drelichy na story, markizy, chodniki kokosowe dla pensjonatów: Halpern, Kraków, Poselska 18.

PODRÓŻUJĄCY, którzy do swych artykułów mogą zabrać kolekcję płaszczy deszczowych i rękawiczek, zechcą złożyć oferty pod „Prowizja" do Biura ogłoszeń Stattera, Rynek 8.

KRYNICA Pensjonat „Jana" koło Nowych Łazienek już otwarty. — Zgłoszenia przyjmuje Zarząd Henryk Fischler.

POSZUKUJE SIĘ rutynowanego buchaltera stenotypisty pol.- niem. do natychmiastowego wstąpienia. Zgłoszenia pod „Bilansista" do Adm. Nowego Dziennika.

ANGIELSKIEGO JĘZYKA systemem praktycznym udziela po domach popołudniu nauczyciel mający przeszło 30 lat praktyki w Anglji. Zgłoszenia „Anglopol" Nowy Dziennik.

FIRANKI od najtańszych do najwykwintniejszych, — story od 15 zł. — kapy od 35 zł. — trzyczęściowe od 20 zł. — poleca wytwórnia firanek, Podgórze. ul. Traugutta 15, II. piętro.
Wykonuje się również haftem ręcznym i maszynowym z powierzonych materjałów.

Redaktor naczelny: Dr. W. Berkelhammer. — Red. odpow. Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7.